

Aandachtsgebied: Dienstverlening
Team Bestuursondersteuning
Behandelaar: B. Vissers
Telefoonnummer: 06 – 101 55 321

Voorstelnr. 3723
Barneveld, 25 september 2024
Portefeuillehouder: W. Oosterwijk

Onderwerp: Samenwerkingsovereenkomst Regiodeal “Veluwe in Balans”

Gevraagde beslissing:

1. Kennis te nemen van de aanvraag Regio Deal “Veluwe in Balans” en de daaraan gekoppelde Samenwerkingsovereenkomst en Convenant.
2. Wethouder W. Oosterwijk te machtigen de samenwerkingsovereenkomst namens de burgemeester te ondertekenen.
3. Akkoord te gaan om te inventariseren of er voor gemeente Barneveld mogelijkheden zijn om met een concreet project mee te doen aan de Regio Deal “Veluwe in Balans”.
4. In te stemmen om de gemeenteraad hierover te informeren middels plaatsing van dit collegevoorstel met bijlagen in rubriek B van de lijst van ingekomen en uitgaande stukken van de gemeenteraad.

1. Inleiding

Gemeente Barneveld werkt op de Veluwe op het gebied van recreatie en toerisme samen met circa 40 partijen, waaronder 21 gemeenten, provincie en diverse andere stakeholders zoals Staatsbeheer, Koninklijke Horeca Nederland, ANWB en Hiswa-Recron. De samenwerkende partijen onderstrepen de meerjarige ambitie om samen de Veluwe op 1 te houden, zowel op het gebied van natuur, landschap, erfgoed als op het gebied van recreatie en toerisme.

In december 2019 is in Veluweverband bij het Rijk een aanvraag ingediend voor de derde tranche van de Regio Deals. In februari 2020 besloot het Rijk hiervoor 12,5 miljoen euro beschikbaar te stellen. Sinds 2021 werken de gezamenlijke partners op de Veluwe aan de doelen van deze Regiodeal, maar er is nog veel werk te verrichten. Eind 2023 hebben de gezamenlijke partijen (Provincie Gelderland, Vitale Vakantieparken en Veluwe Alliantie) namens Veluwe op 1 daarom de aanvraag “Veluwe in Balans (2024-2028)” ingediend voor de vijfde tranche van de Regiodeals. Deze aanvraag is medio februari 2024 gehonoreerd. Het Rijk trekt 20 miljoen euro uit voor deze nieuwe Regio Deal op de Veluwe. De provincie, Vitale Vakantieparken en Veluwe op 1 investeren samen met hun partners voor minimaal hetzelfde bedrag. De nieuwe Regio Deal “Veluwe in Balans” bouwt voort op de huidige Regio Deal.

De afgelopen maanden is men in Veluweverband – samen met de betrokken ministeries - aan de slag gegaan om de Regio Deal “Veluwe in Balans” verder aan te scherpen en aan te laten sluiten op de voorwaarden die vanuit het Rijk gesteld worden. Ook zijn een samenwerkingsovereenkomst en een convenant opgesteld. De provincie Gelderland en het Rijk (ministeries van VRO, BZK, IenW, LNV en DEF) hebben op 20 september 2024 ingestemd met de inhoud van het concept convenant. Na verwerking van enkele detailopmerkingen zullen de provincie en het Rijk het convenant ondertekenen. Vitale Vakantieparken en Veluwe op 1 zijn hierin alleen partner en tekenen niet mee. In het convenant staan de afspraken tussen het Rijk en de provincie, die de kassiersrol gaat vervullen. Dit is overeenkomstig de werkwijze van de huidige Regio Deal. In de samenwerkingsovereenkomst liggen afspraken vast over de uitvoering, de governance, de financiering en monitoring. Aan alle gemeenten op de Veluwe en de provincie Gelderland wordt gevraagd de samenwerkingsovereenkomst te ondertekenen.

Voor de gemeente Barneveld zijn er op dit moment geen financiële verplichtingen verbonden aan de ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst. Alleen de partijen die met een concreet project meedoen aan de Regio Deal dragen financieel bij aan de Deal (cofinanciering).

2. Beoogd effect

Akkoord gaan met de beslispunten betekent dat de gemeente Barneveld aangeeft de Regio Deal te ondersteunen. Hiermee houdt onze gemeente de mogelijkheden open om op termijn met concrete projecten mee te doen aan de Regio Deal en op deze manier wellicht dus ook gebruik te kunnen maken van de mogelijkheden voor cofinanciering – mits hier in de gemeentebegroting budget voor vrijgemaakt kan worden

3. Argumenten

3.1 De Regio Deal “Veluwe in Balans” beoogt een extra impuls te geven aan kansen en uitdagingen in de economische, ruimtelijke en maatschappelijke structuur van de regio Veluwe.

De projecten en investeringen in de Regio Deal dragen bij aan de vier kernambities voor de Veluwe:

- 1) Het bieden van nieuwe perspectieven voor de Gouden Randen van de Veluwe met recreatie, multifunctionele landbouw, erfgoed en zorg. Deze perspectieven ondersteunen de verstedelijkingsopgave en de opgaven voor het landelijk gebied. Op die manier ontlasten en beschermen we de kwetsbare natuur in het centrale Veluwemassief en voegen we kwaliteit toe aan het platteland.
- 2) Het versterken van de inzet op leefbaarheid, inclusiviteit en betrokkenheid. We zorgen ervoor dat zoveel mogelijk inwoners en gebruikers van de regio meedoen en meeprofiteren.
- 3) Het sterker investeren in de kwaliteit en duurzaamheid van recreatieve voorzieningen en mobiliteit naar en op de Veluwe. Dit draagt bij aan de biodiversiteit, de klimaatopgave, circulariteit, de energietransitie én aan een toekomstbestendige vrijetijdseconomie.
- 4) Het intensiveren en verbreden van de samenwerking tussen overheden, eigenaren, gebruikers, bedrijfsleven en kennisinstellingen. We delen innovaties en praktijkervaringen, niet alleen onderling maar ook met partijen elders in Nederland.

3.2 In de samenwerkingsovereenkomst staan afspraken over de uitvoering, de governance, financiering en monitoring rondom de Regio Deal “Veluwe in Balans”.

Aan alle gemeenten op de Veluwe en de provincie Gelderland wordt gevraagd de samenwerkingsovereenkomst te ondertekenen. De feestelijke ondertekening vindt plaats op 18 oktober 2024.

3.3 Meedoen aan de Regio Deal “Veluwe in Balans” zorgt voor een financiële impuls voor projecten, waarbij vanuit het Rijk tot 50% wordt bijgedragen.

Binnen de Regio Deal is alleen de mogelijkheid om mee te doen met kant-en-klare projecten die aansluiten bij de doelen en eisen van het Rijk, zoals verwoord in de Regio Deal. Het voorstel is om komende tijd te inventariseren of er binnen onze gemeente geschikte projecten zijn die in aanmerking zouden kunnen komen voor deelname aan de Regio Deal.

4. Kanttekeningen

Een optie is om de overeenkomst niet te ondertekenen. Er zijn echter geen nadelen verbonden aan de ondertekening. Met de ondertekening laten wij als gemeente zien dat we de Regio Deal steunen. Ook houden we hiermee de mogelijkheid open om op termijn met concrete projecten mee te doen aan de Regio Deal.

In de praktijk blijkt het nog best lastig om mee te kunnen doen aan de Regio Deal. Deelname kan alleen met kant-en-klare projecten die voldoen aan de criteria en doelen van de Regiodeal en waarvoor geld beschikbaar is in de gemeentebegroting of waarvoor vaststaat dat alsnog geld beschikbaar gemaakt kan worden.

5. Financiën

Er zijn geen financiële consequenties verbonden aan dit collegevoorstel. Pas als onze gemeente mee gaat doen met een concreet project zijn er kosten aan verbonden.

De rijksbijdrage van maximaal 20 miljoen euro (inclusief BTW) wordt in de periode 2025-2029 beschikbaar gesteld via de provincie Gelderland die ten behoeve van de uitvoering van de Regio Deal de taak van Regiokassier vervult. De provincie is als Regiokassier verantwoordelijk voor:

- a. Het verstrekken van subsidie voor projecten die specifiek invulling geven aan (onderdelen van) de Programmalijnen van de Regio Deal.
- b. Het bijhouden van de (financiële) administratie.
- c. Financiële verslaglegging en verantwoording richting het Rijk.

6. Participatie en communicatie

a) Participatie

De Regio Deal-aanvraag is tot stand gekomen door intensieve samenwerking tussen een groot aantal partijen die al jarenlang in verschillende samenwerkingsverbanden samenwerken op de Veluwe: 21 gemeenten, de provincie Gelderland, twee waterschappen en een groot aantal ondernemers, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties. Al deze partijen zijn betrokken bij de voorbereiding van de aanvraag. Het voorstel is ingediend door:

- de provincie Gelderland, vooruitlopend op en in samenhang met de regioarrangementen, het programma Vitaal Landelijk Gebied Gelderland en de interbestuurlijke Aanpak Veluwe, die de provincie samen met waterschappen, gemeenten en het Rijk ontwikkelt;
- de Veluwe Alliantie, waarin meer dan 40 publieke, private en maatschappelijke partijen samenwerken in het programma Veluwe op 1;
- de Stuurgroep van het programma Vitale Vakantieparken: een samenwerking van Veluwse gemeenten en de provincie Gelderland, waarin met recreatieondernemers en andere partners zoals het Openbaar Ministerie, corporaties en zorginstellingen wordt gewerkt aan allerlei vraagstukken op en rond vakantieparken.

b) Communicatie

Communicatie over de Regio Deal verloopt via de samenwerking Veluwe-op-1.

7. Vervolgstap

Nadat u college heeft ingestemd met de beslispunten, zal de Veluwe-op-1 hierover geïnformeerd worden. De feestelijke ondertekening van de overeenkomst door alle gemeenten en de provincie vindt vervolgens plaats op 18 oktober 2024.

8. Bijlagen

- Publieksversie aanvraag Regio Deal “Veluwe in Balans”
- Samenwerkingsovereenkomst Regio Deal “Veluwe in Balans”
- Concept Convenant Regio Deal II – “Veluwe in Balans”

A photograph of two riders on horses, seen from behind, as they ride through a forest with trees displaying vibrant autumn foliage in shades of yellow, orange, and green. The ground is covered in fallen brown leaves.

Veluwe in balans

Aanvraag nieuwe Regio Deal voor de Veluwe

veluweop1

 provincie
Gelderland

 vitale vakantieparken

INHOUDSOPGAVE

ONZE OPGAVE: De Veluwe in balans	3
ONZE AANPAK: Resultaten boeken vanuit meervoudig perspectief	11
ONZE FINANCIERING: Gezamenlijk gedragen	23
ONZE ORGANISATIE: Efficiënt en gelegitimeerd	25

Een breed gedragen aanvraag

Deze Regio Deal-aanvraag is tot stand gekomen door intensieve samenwerking tussen een groot aantal partijen die al jarenlang in verschillende samenwerkingsverbanden samenwerken op de Veluwe: 21 gemeenten, de provincie Gelderland, twee waterschappen en een groot aantal ondernemers, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties. Al deze partijen zijn betrokken bij de voorbereiding van de aanvraag. Het voorstel wordt ingediend door:

- de Veluwe Alliantie, waarin meer dan 40 publieke, private en maatschappelijke partijen samenwerken in het programma Veluwe op 1;
- de Stuurgroep van het programma Vitale Vakantieparken: een samenwerking van Veluwe gemeenten en de provincie Gelderland, waarin met recreatie-ondernemers en andere partners zoals het Openbaar Ministerie, corporaties en zorginstellingen wordt gewerkt aan allerlei vraagstukken op en rond vakantieparken;
- de provincie Gelderland, vooruitlopend op en in samenhang met de regio-arrangementen, het programma Vitaal Landelijk Gebied Gelderland en de interbestuurlijke Aanpak Veluwe, die de provincie samen met waterschappen, gemeenten en het Rijk ontwikkelt.

Ons voorstel richt zich niet alleen op het natuurgebied de Veluwe, maar ook op de landelijke én stedelijke gebieden daaromheen. We spreken daarom ook wel over de 'Bruto Veluwe'. Dit gebied overlapt (deels) vijf Gelderse regio's: Foodvalley, Stedendriehoek, Ermelo-Harderwijk-Putten-Zeewolde, Kop van de Veluwe en Groene Metropoolregio. Deze regio's waren betrokken bij de totstandkoming van dit voorstel.

31 oktober 2023

ONZE OPGAVE:

De Veluwe in balans

De Veluwe is uniek

De Veluwe behoort tot de grootste aaneengesloten natuurgebieden in Noordwest-Europa. Het totale gebied bevat meer dan 90.000 hectare natuur, met een grote variatie aan landschappen en een indrukwekkende diversiteit aan planten en dieren. Het is ons 'groene kapitaal'. Maar de Veluwe is veel meer. Het is óók een gebied waar bijna één miljoen mensen wonen, werken en recreëren. Een gebied dat meerdere daily urban systems omvat, met grote verschillen in landschap, identiteit en economische structuur. Bovendien komen er jaarlijks miljoenen bezoekers uit binnen- en buitenland voor een meerdaagse vakantie of een dagje uit. Dit leidt tot werkgelegenheid en welvaart op de Veluwe. In de landelijke gebieden direct rondom het natuurgebied de Veluwe is de agrarische sector van groot belang. Niet alleen in de vorm van boerenbedrijven, maar ook breder in de keten, met toeleverende en verwerkende industrie en kennisinstellingen.

De Veluwe zoals we die nu kennen is in belangrijke mate door de mens gemaakt, met dorpen, steden, beken en sprengen, bossen, stuifzanden, heidevelden en landgoederen. De combinatie van natuur en cultuurhistorie tot ver vóór de jaartelling maakt de Veluwe uniek. De bewoners van de Veluwe waarderen hun omgeving en voelen zich daar sterk bij betrokken. Voor hen is het van belang dat het goed gaat met de natuur, dat de leefbaarheid in de kernen en in het landelijk gebied hoog blijft en dat de Veluwse economie goed blijft draaien, nu en in de toekomst. De uitspraak "De hoed af voor het verleden en de jas uit voor de toekomst" van de Veluwse schrijver en natuurvriend Jac. Gazenbeek vat dit goed samen.

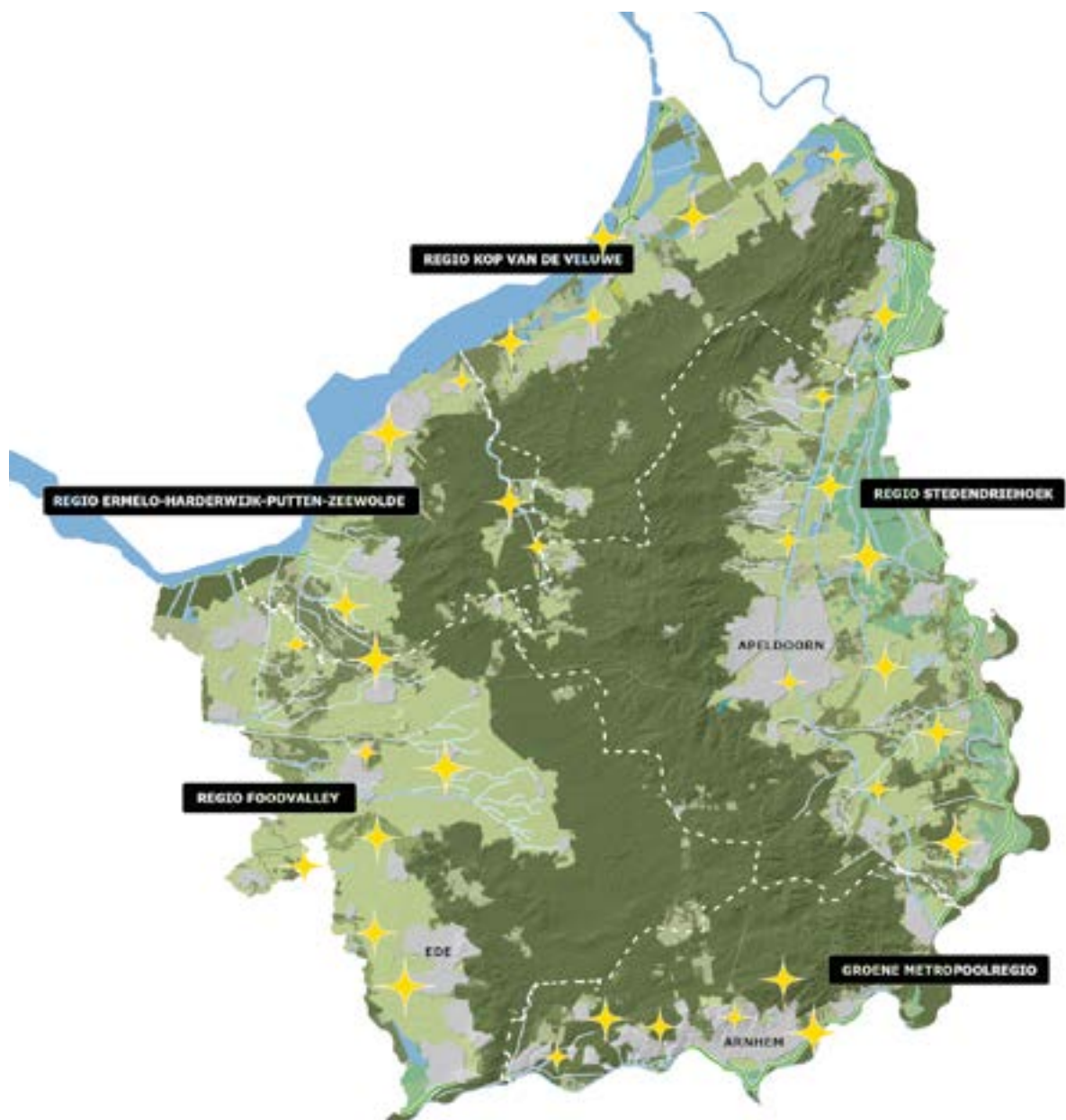
Urgente meervoudige opgave

Brede welvaart gaat over de kwaliteit van leven hier en nu, rekening houdend met de mate waarin die invloed heeft op de kwaliteit van leven van toekomstige generaties. De opgaven waarmee de Veluwe de komende jaren wordt geconfronteerd, zetten deze brede welvaart onder druk en zijn voor heel Nederland van belang. De opgaven zijn omvangrijk, complex, en kennen een sterke verwevenheid.

De biodiversiteit gaat achteruit door te veel stikstof, versnippering en fragmentatie van het landschap, verdroging, en klimaatverandering. Ook in de landelijke gebieden rondom het centraal massief van de Veluwe is het landschap verschaald door het verdwijnen van landschapselementen en de optimalisatie van agrarisch gras- en akkerland. Op de Veluwe speelt nog een andere belangrijke ontwikkeling: verstoring van de natuur door de toenemende druk van toerisme en (dag)recreatie.

De **verstedelijkingsopgave** zorgt letterlijk en figuurlijk voor nog meer druk op de Veluwe. Vóór 2030 moeten er alleen al in Gelderland 100.000 woningen worden bijgebouwd, terwijl er daarnaast ook in aangrenzende provincies bij steden zoals Zwolle en Amersfoort volop nieuwe woningen worden gerealiseerd. Het aantal inwoners op en rond de Veluwe gaat dus fors toenemen. De extra inwoners zijn belangrijk voor de regio: ook de Veluwe kent vergrijzing en wil voorkomen dat jonge mensen wegtrekken. Het behoud van voorzieningen en het aantrekkelijk houden van de dorpen, steden en omgeving is voor ouderen én jongeren van belang. Aangezien 80% van de bezoekersdruk op de Veluwe van eigen inwoners afkomstig is, zijn er stevige ingrepen nodig die gericht zijn op het spreiden van het groeiend aantal recreanten. Alleen dan kan voorkomen worden dat de kwetsbare natuur op de Veluwe onder een te grote bezoekersdruk bezwijkt.

De Bruto Veluwe: het centraal Veluwemassief en de Gouden Randen daaromheen

De (sociaal-economische) impact van de **landbouwtransitie** is nergens zo groot als in dit deel van Nederland, waar in sommige gebieden, zoals de agrarische enclave Garderen-Elspeet-Uddel-Speuld, (GEUS), bijna alle boerenbedrijven als potentiële piekbelasters in beeld zijn. Die impact treft niet alleen de boeren zelf, maar ook de onderliggende agrarische ketens en de gemeenschappen waarin deze sector geworteld is. De sociale cohesie is van oudsher sterk, maar staat onder druk. Het vertrouwen in de overheid en instituties neemt af.

De transitie van het landelijk gebied, met veel stoppende of omschakelende boeren, vraagt om nieuwe economische perspectieven en investeringen in een **toekomstbestendig buitengebied**. De noodzakelijke spreiding en nieuwe vormen van recreatie en toerisme kunnen daar wellicht voor een deel in voorzien, maar bieden slechts één van de puzzelstukken binnen een bredere inzet op multifunctionele landbouw, zorg en andere sectoren.

Ook binnen de **recreatieve sector** zelf zijn investeringen nodig. Het reisgedrag en de wensen van recreanten en toeristen veranderen, en een deel van de hotels en vakantieparken kampt met een kwaliteitsachterstand. Gewone gastvrijheid is niet meer voldoende. Een gezonde vrijetijdseconomie vraagt om excellente en duurzame accommodaties, toegankelijk erfgoed, boeiende activiteiten voor jong en oud, en duurzame vervoersmogelijkheden naar en op de Veluwe. Om de kwetsbare natuur te ontlasten is het nodig om in de agrarische gebieden hoogwaardige recreatieve producten te ontwikkelen, zodat toeristen en recreanten verspreid worden over een groter gebied.

Ook kampen verouderde vakantieparken met **sociale problematiek**, met mensen die nergens anders terecht kunnen. Bovendien zorgen de snelheid en grote impact van de veranderingen in sommige gebieden voor sociaal-maatschappelijke onrust en afnemend vertrouwen in elkaar en in instituties.

Enkele kerncijfers

- In 2022 waren er op de Veluwe zo'n 6,6 miljoen (toeristische) overnachtingen door Nederlanders (CBS vakantieonderzoek).
- In heel Nederland wordt een exponentiële groei van het aantal internationale toeristen verwacht van 7% per jaar (Nederlands Bureau Toerisme en Congressen).
- Op de Veluwe bevinden zich meer dan 500 vakantieparken (bij elkaar meer dan 3.000 hectare oppervlak), 25.000 fysieke objecten en 12.000 toeristische plekken (monitor Vitale Vakantieparken).
- Op een gemiddelde zomerdag verblijven er 150.000 mensen op de vakantieparken. Dit aantal is vergelijkbaar met de bevolkingsomvang van Apeldoorn.
- Er wonen tussen de 6.000 en 9.000 mensen op de parken terwijl dat eigenlijk niet mag. Zo'n 2.500 daarvan verkeren in een kwetsbare positie en kunnen nergens anders heen (Platform 31).
- Circa 60% van alle Nederlandse piekbelasters bevindt zich in de directe nabijheid van de Veluwe. In sommige gebieden betreft dit bijna alle agrarische bedrijven (ministerie LNV).
- 30% van de inwoners op de Veluwe geeft aan weinig of geen vertrouwen te hebben in de overheid. Daartegenover staat dat 32% van de inwoners het vertrouwen in de overheid en instituties als goed beoordeelt. (Gelderland Panel Brede Welvaart op de Veluwe, 2023).

De kansen zijn groot

De opgaven zijn groot en urgent. We zien echter ook grote kansen, juist omdat er in de gebieden rondom de Veluwe veel opgaven samenkomen. Het gegeven dat er zoveel moet gebeuren biedt inwoners en lokale gemeenschappen de kans om zelf invulling te geven aan het gewenste toekomstperspectief. Door tijdig de juiste keuzes te maken, kan een nieuwe balans ontstaan tussen de economische en maatschappelijke waarde van de vrijetijdseconomie, de leefbaarheid en sociale structuur in de gebieden, én de noodzakelijke verbeteringen van de biodiversiteit, duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit. De vrijetijdseconomie kan een belangrijke impuls bieden aan de noodzakelijke transitie én tegelijkertijd bijdragen aan het oplossen en voorkomen van sociaal-maatschappelijke problemen.

Langere adem en brede coalitie

Aan deze meervoudige opgave wordt al geruime tijd door een groot aantal stakeholders hard gewerkt, onder meer door de Veluwe Alliantie, in het Programma Vitale Vakantieparken en door de provincie Gelderland. In de lopende Regio Deal Veluwe 'Veerkrachtige Veluwe' zien we hoe belangrijk dit instrument is als impuls voor het versterken van de balans tussen natuurwaarden en leefbaarheid in relatie recreatie. We boeken resultaten in het spreiden van recreanten en toeristen in tijd en ruimte, waarmee we de kwetsbare natuur in het Veluwemassief ontzien en een bijdrage leveren aan zowel de sociaal maatschappelijke vitaliteit als de lokale economie waar dat past en gewenst is. Ook met het verduurzamen van de vakantieparken wordt concreet bijgedragen aan een betere Veluwe.

Voor duurzame verbetering is een langere adem vereist. Bovendien dienen zich nieuwe opgaven aan die ver voorbij de horizon van 2025 strekken. Blijvende inzet is nodig, en een goede samenwerking tussen overheden, inwoners, maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven is daarbij cruciaal. Deze nieuwe Regio Deal wordt aangevraagd met steun van een groot aantal publieke en private stakeholders uit veel verschillende sectoren. We constateren ook dat de Veluwe onder de aandacht is bij het Rijk en dat de opgaven worden gezien. Deze aanvraag is wat ons betreft een bestendiging en versterking van het partnerschap tussen Rijk en regio. Deze zomer spraken wij aan meerdere tafels met het Rijk over de speciale aandacht die de Veluwe vraagt vanwege de grote gevolgen van de noodzakelijke transitie voor het landschap en de sociaal-economische situatie. We werken aan een interbestuurlijke Aanpak Veluwe, die ervoor zorgt dat inwoners en bedrijven op en rond de Veluwe in een positie worden gebracht waarin zij kunnen werken aan hun toekomst in de context van deze transitie. Deze Regio Deal beschouwen we als een betekenisvol instrument daarbij, omdat deze specifieke en concrete resultaten op de korte termijn mogelijk maakt. Die zijn hard nodig voor de toekomst van dit voor Nederland unieke gebied.

Meerwaarde nieuwe Regio Deal: tempo en focus

Ons voorstel voor een nieuwe Regio Deal bouwt voort op de huidige Regio Deal voor de Veluwe, maar voegt daar nieuwe perspectieven en opgaven aan toe. Onze propositie bevat voorstellen die zorgvuldig zijn ontworpen en gepositioneerd in de nieuwe realiteit op de Veluwe. Want die is de laatste jaren sterk veranderd. We hebben nadrukkelijk nagedacht over de positionering en meerwaarde van deze Regio Deal ten opzichte van andere programma's die raken aan de opgaven, zoals de verstedelijkingsagenda, het Vitaal Landelijk Gebied Gelderland (de Gelderse invulling van het NPLG), het programma NOVEX, de Gelderse regioarrangementen en het Gelderse Programma Veluwe. Wij willen met deze Regio Deal dienstbaar zijn aan deze processen en programma's en ze verbinden en versnellen. De Regio Deal biedt een kans om verbindingen te leggen en noodzakelijke projecten en initiatieven aan te jagen die niet direct passen binnen de andere programma's, maar het geheel wel sterker maken. De meerwaarde van de Regio Deal zit in twee kernpunten:

1. We richten ons op resultaten op korte termijn

Complexe transities vragen een lange adem en zullen niet altijd snel tot een resultaat komen. Met de Regio Deal richten we ons op concrete resultaten op de korte termijn (binnen drie á vier jaar). Zo dragen we bij aan perspectief en vertrouwen van inwoners en ondernemers in het gebied. Op die manier fungeert de Regio Deal als vliegwiel voor intensivering van de samenwerking tussen alle partners in het gebied en zorgt de Regio Deal voor verbinding van sectorale beleidsvelden.

2. We kiezen voor een scherpe focus

Veel gebeurt aan andere tafels, en we willen dubbel werk voorkomen. In de Regio Deal kiezen we daarom voor een scherpe focus op de bijdrage van de vrijetijdseconomie, recreatie en toerisme aan oplossingen voor de integrale vraagstukken op en rond de Veluwe – en daarmee aan de Brede Welvaart.

Ons streefbeeld in vier kernambities

We zien grote kansen om de Veluwe met een samenhangende aanpak klaar te stomen voor de toekomst. Dat geldt zeker ook voor de gebieden direct rondom de Veluwe en de agrarische enclave GEUS. Daar komen veel opgaven én kansen samen. Mede door de impuls die de Regio Deal biedt, ontwikkelen we deze gebieden tot de Gouden Randen. Met de projecten en investeringen in de Regio Deal willen we bijdragen aan vier kernambities voor de Veluwe:

- We bieden nieuwe perspectieven voor de Gouden Randen van de Veluwe met recreatie, multifunctionele landbouw, erfgoed en zorg. Deze perspectieven ondersteunen de verstedelijkingsopgave en de opgaven voor het landelijk gebied. Op die manier ontlasten en beschermen we de kwetsbare natuur in het centrale Veluwemassief en voegen we kwaliteit toe aan het platteland.
- We versterken onze inzet op leefbaarheid, inclusiviteit en betrokkenheid. We zorgen ervoor dat zoveel mogelijk inwoners en gebruikers van de regio meedoen en meeprofiteren.
- We investeren sterker in de kwaliteit en duurzaamheid van recreatieve voorzieningen en mobiliteit naar en op de Veluwe. Daarmee dragen we bij aan de biodiversiteit, de klimaatopgave, circulariteit, de energietransitie én aan een toekomstbestendige vrijetijdseconomie.
- We intensiveren en verbreden de samenwerking tussen overheden, eigenaren, gebruikers, bedrijfsleven en kennisinstellingen. We delen innovaties en praktijkervaringen, niet alleen onderling maar ook met partijen elders in Nederland.

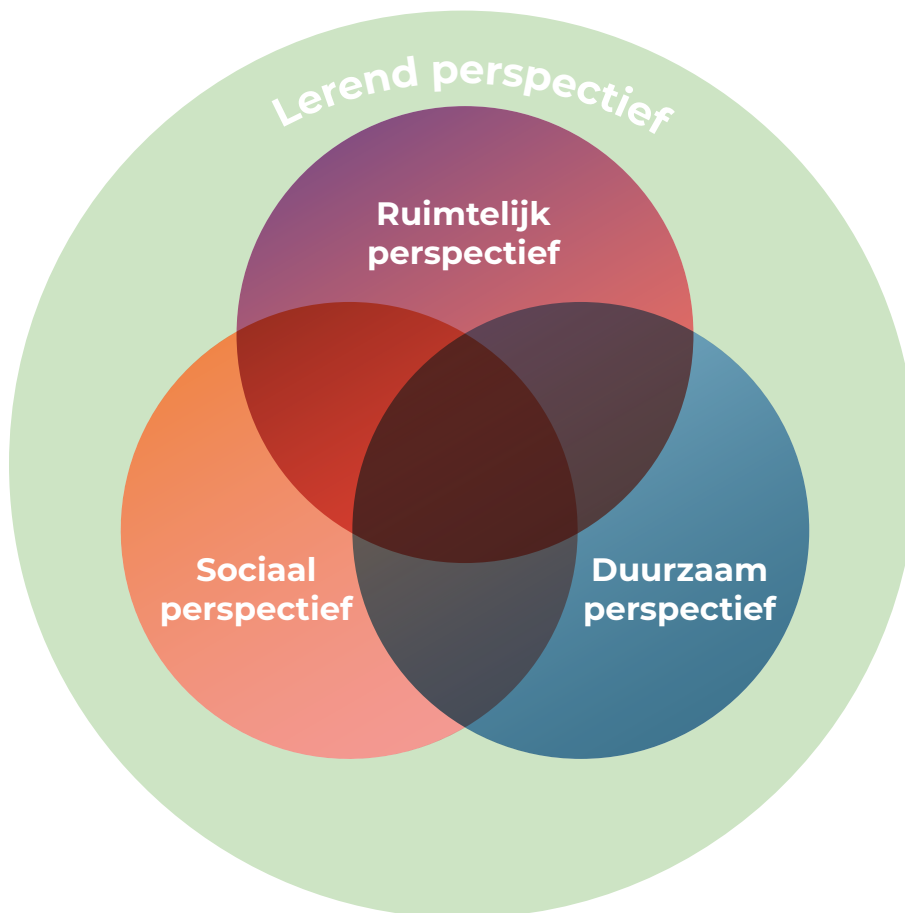

ONZE AANPAK:

Resultaten boeken vanuit meervoudig perspectief

2.

Onze aanpak richt zich op de volle breedte van de Brede Welvaart, met het unieke karakter van de Veluwe als verbindende schakel tussen welzijn, welvaart, gezondheid, arbeid en vrije tijd, wonen, samenleving, veiligheid, natuur en milieu. We waken voor een te snelle vertaling naar sectorale programma's en projecten, omdat daarmee de samenhang al snel verdwijnt. We hanteren voor onze aanpak een ruimtelijk perspectief, een sociaal perspectief en een duurzaam perspectief. Deze drie perspectieven geven inhoudelijk richting aan onze activiteiten en investeringen. Daarnaast hanteren we een (overkoepelend) lerend perspectief, gericht op kennis, organiseren en innoveren.

Ruimtelijk perspectief: nieuwe perspectieven voor de Gouden Randen van de Veluwe

Kernambitie: We bieden nieuwe perspectieven voor de Gouden Randen van de Veluwe die de verstedelijkingsopgave en de opgaven voor het landelijk gebied ondersteunen. Op die manier ontlasten en beschermen we de kwetsbare natuur in het centrale Veluwemassief en voegen we kwaliteit toe aan het platteland.

Met de Regio Deal zetten we in op de verbinding tussen de ontwikkelingen in de vrijetijdseconomie, de verstedelijkingsopgave en de grote (ruimtelijke, sociaal-maatschappelijke en economische) impact die de landbouwtransitie met zich mee brengt. De noodzaak om in het belang van de natuur de bezoekersdruk te verminderen koppelen we aan de opgave om het platteland vitaal te houden, ondanks de grote veranderingen in de agrarische sector. Het groeiend aantal recreanten en toeristen willen we verleiden gebruik te maken van het platteland, door juist daar de recreatieve beleving te versterken. Veel van deze ontwikkelingen en kansen komen samen in de stedelijke uitloopgebieden en de landelijke gebieden in de zone rondom de Veluwe, waaronder ook de enclave GEUS. Daar ontwikkelen zich de nieuwe Gouden Randen, door de toevoegde waarde van de vrijetijdseconomie meer in balans te brengen met het landschap, het aanwezige erfgoed, de biodiversiteit en het toekomstperspectief van de bewoners en ondernemers in het gebied. Naast het werken aan nieuwe recreatieve landschappen werken we aan een betere beleving van de Veluwe voor inwoners én bezoekers, ook op de prachtige plekken minder bekend zijn. We spreiden bezoekers in tijd en plaats door bestemmingsmanagement. Dit is een brede aanpak waarbij we zowel streven naar meer rust in de natuur waar de natuur dat nodig heeft, als het versterken van leefbaarheid en economisch perspectief voor inwoners waar daar ruimte voor is.

Sociaal perspectief: leefbaarheid, inclusiviteit en betrokkenheid

Kernambitie: We versterken onze inzet op leefbaarheid, inclusiviteit en betrokkenheid. We zorgen ervoor dat zo veel mogelijk inwoners van de regio meedoen en meeprofiteren.

De grote veranderingen in en om de Veluwe vragen veel van onze gemeenschappen. Bovendien is er al langer sprake van concentratie van sociale problematiek in (verouderde) vakantieparken (achterstandswijken in het groen). Onze inzet op verduurzaming en kwaliteitsverbetering koppelen we aan gerichte maatregelen voor maatschappelijke ontwikkeling, zorg en leefbaarheid. De Regio Deal draagt bij aan sociaal-maatschappelijke vraagstukken waar deze raken aan de voorzieningen in het gebied, de vrijetijdseconomie en vakantieparken, de landbouwtransitie en de waardering voor de natuur en het erfgoed. Daarnaast investeren we in maatschappelijke betrokkenheid, vanuit de overtuiging dat er veel kracht en creativiteit te vinden is bij inwoners, verenigingen, instellingen en ondernemers in wijken en dorpen. Deze ideeën en uitvoeringskracht willen wij met ondersteuning van de Regio Deal samenbrengen in zogenaamde Dorpendeals.

Foto: Peter Planinsek

Foto: Anjo Kan

Duurzaam perspectief: bijdragen aan klimaat, natuur én toekomst vrijetijdseconomie

Kernambitie: We investeren sterker in de kwaliteit en duurzaamheid van recreatieve voorzieningen en mobiliteit naar en op de Veluwe. Daarmee dragen we bij aan de biodiversiteit, de klimaatopgave, circulariteit, energietransitie en aan een toekomstbestendige vrijetijdseconomie.

We intensiveren onze aanpak op verduurzaming van de Veluwse vrijetijdseconomie. Vakantieparken, recreatieve voorzieningen en andere functies investeren in de natuur, een duurzame gebouwde omgeving, het sluiten van kringlopen en de energietransitie. Daarnaast werken we aan verduurzaming van de recreatieve mobiliteit om natuur en klimaat te ontlasten. We stimuleren OV door de ontwikkeling van OV-poorten. We realiseren ontvangstlocaties voor auto's aan de snelwegen, zodat de autodruk op de Veluwe vermindert. We realiseren duurzame mobiliteit voor iedereen die (vanaf de (OV-)poorten) de Veluwe wil beleven. Ook zetten we in op het vergroten van maatschappelijk bewustzijn over duurzaamheidsvraagstukken en werken we samen met onderwijsinstellingen voor meer kennis en bewustzijn van de omgeving.

Lerend perspectief: met elkaar leren, innoveren en organiseren

Kernambitie: We intensiveren en verbreden de samenwerking tussen overheden, eigenaren, gebruikers, bedrijfsleven en kennisinstellingen. We delen innovaties en praktijkervaringen, niet alleen onderling maar ook met partijen elders in Nederland.

We stimuleren innovatieve concepten voor concrete oplossingen, voor onze werkwijze zelf én voor de manier waarop we samenwerken. We delen onze leerervaringen, niet alleen binnen het Veluwse netwerk maar ook daarbuiten. We investeren in monitoring, zodat we met meer data nog beter zicht krijgen op de effectiviteit van onze inzet en wat dit bijdraagt aan de verbetering van de Brede Welvaart op de Veluwe. Door ervaringen en data te delen krijgen we beter zicht op vraag en aanbod op de arbeidsmarkt van de Veluwse vrijetijdseconomie. We zetten in op doorontwikkeling van innovatieve samenwerkingsvormen (als vingeroefening voor de samenwerking in de interbestuurlijke Aanpak Veluwe). We initiëren trainingen en leertrajecten (bijvoorbeeld rond verduurzaming) in samenwerking tussen de overheid, onderwijsinstellingen en de belanghebbende sectoren (landbouw, recreatie).

Onze inzet: innovatief en doelgericht

Hieronder schetsen we in elf voorstellen hoe we de komende jaren concreet invulling gaan geven aan de ambities en doelen van de nieuwe Regio Deal 'Veluwe in balans'. De voorstellen dragen veelal bij aan meerdere hierboven beschreven perspectieven. Verduurzaming en maatschappelijke, ruimtelijke en economische ontwikkeling kunnen elkaar immers onderling versterken. Zo draagt elk voorstel bij aan de Brede Welvaart op de Veluwe. Ze bieden daarnaast de kans om breder te leren: onze resultaten en leerervaringen zullen we uitdragen in de directe omgeving van de Veluwe en daarbuiten. Deze voorstellen zijn gebaseerd op de ervaringen van ruim tien jaar samenwerking op de Veluwe. Ze kregen verder vorm in een verkennende ronde langs de partners van de programma's, werksessies in de aanloop naar de nieuwe Regio Deal en gesprekken met verschillende ministeries. De voorstellen zullen in de fase van dealmaking worden uitgewerkt in termen van (onder meer) deelprojecten, locaties, rolverdeling, investeringen en cofinanciering.

I. Bestemmingsmanagement in de Gouden Randen

Door bezoekers te spreiden in ruimte en tijd ontlasten we de kwetsbare natuur van het Veluwemassief en versterken we de Gouden Randen van de Veluwe. Daarbij richten we ons op het platteland in onder andere de enclave GEUS, de IJsselvallei, de Gelderse Vallei, de Veluwse Kust en de Velwezoo. We versterken de Veluwse ontvangst/startlocaties, de toeristisch-recreatieve voorzieningen en daarmee de lokale maatschappelijke en economische voorzieningen. Zo ontstaat er een robuuste vrijetijdseconomie die de landbouwtransitie steunt en wordt het centrale Veluwemassief ontlast. Het Veluwse bestemmingsmanagement krijgt een verdere impuls. We ontwikkelen nieuwe regionale masterplannen voor bestemmingsmanagement en richten ons op aanvullende investeringen in TOP's, (OV-)poorten, route-aanpassingen en infrastructurele ingrepen. Daarbij denken we aan aantrekkelijke verbindingen voor wandelaars en fietsers via de snel- en spoorwegen langs de Gouden Randen met de stedelijke gebieden rond de Veluwe. De lessen van deze innovatieve benadering dragen we nu al breed uit naar andere gebieden in Nederland, en het is onze ambitie om dat met kracht door te zetten.

2. Het Vakantieland van de Toekomst

Hoe ziet de verblijfsrecreatie er over twintig jaar uit? Verwachten we dezelfde verschijningsvormen als nu, of ontwikkelt zich op gebiedsniveau een nieuw verdienmodel waarin sprake is van een menging van wonen, werken, zorg en recreatie? Met dit initiatief gaan we bijdragen aan een nieuw langetermijnperspectief op de toekomst van de Veluwe. Dit combineren we met een handelingsperspectief voor de korte termijn. De transitie naar kringlooplandbouw kan zeker in een overgangsfase leiden tot minder inkomsten voor agrariërs en voor bijvoorbeeld landgoederen die hun gronden verpachten. Daarmee kan ook de betaalbaarheid van natuurbeheer en -herstel problematisch worden. Onder de noemer multifunctionele landbouw wordt nagedacht over oplossingen voor dit vraagstuk, waarbij ook naar recreatie en toerisme wordt gekeken. We gaan met nieuwe vormen van verblijfsrecreatie bijdragen aan een nieuw perspectief en een nieuw verdienmodel op gebiedsniveau. Dus niet het simpelweg toevoegen van een groot vakantiepark of kamperen bij de boer, maar bijvoorbeeld in de vorm van meerdere verspreide huisjes (biobased, off-grid) in een groot gebied, geëxploiteerd door een coöperatie, die ervoor zorgt dat de resultaten ten goede komen aan de boeren/eigenaren. Hierdoor blijft de winst binnen het gebied. We werken de concepten verder uit (bedrijfseconomisch, juridisch, organisatorisch), implementeren dit in meerdere gebieden, bundelen de resultaten, en delen die met partners in heel Nederland. We doen deze voorstellen vanuit de Regio Deal Veluwe, maar werken samen met de regio's Foodvalley, Kop van de Veluwe, Ermelo-Harderwijk-Putten-Zeewolde en Stedendriehoek.

3. Buitengebied in groei en bloei

We zetten in op natuurinclusieve, multifunctionele landbouw en goed beheer van het landschap, zodat het landelijke gebied aantrekkelijk is voor zowel natuur als mens. Dit hoogwaardige landschap heeft veel biodiversiteit, is aantrekkelijk om in te recreëren en biedt kansen om inwoners en toeristen weer kennis te laten maken met onze voedselproductie. Daardoor ontstaat er bovendien een goede voedingsbodem voor korte-ketenprojecten in samenwerking met zowel de lokale recreatiesector als retail. In landbouwtransitiegebieden dragen we bij aan integrale gebiedsprocessen. Die zijn gericht op het combineren van recreatie, multifunctionele landbouw, zorg, erfgoed, natuur en woon- en leefgenot door lokale gemeenschappen te steunen. We bouwen voort op lopende processen in GEUS en de IJsselvallei.

4. Loop en fiets je hoofd leeg

Door de verstedelijkingsopgave neemt het aantal woningen op en om de Veluwe fors toe. Aangezien 80% van de recreatieve druk op de Veluwe het gevolg is van recreëren door eigen inwoners zijn nieuwe stedelijke uitloopgebieden nodig om de Veluwse natuur te beschermen. Daarom dragen we in gebiedsprocessen bij aan ontwikkeling van stedelijke uitloopgebieden in de Gouden Randen van de Veluwe, gericht op recreatie en groen-blauwe natuurwaarden. Door het realiseren van nieuwe recreatieve voorzieningen op het platteland voorkomen we dat de kwetsbare natuur bezwijkt onder een te hoge recreatiedruk. Deze spreiding van recreatie draagt bij aan werkgelegenheid, behoud van voorzieningen en daarmee de leefbaarheid op het platteland. Deze win-win situatie voor natuur en platteland heeft bovendien als positief effect dat door nieuwe stedelijke uitloopgebieden in de nabijheid van woningbouwlocaties afstanden en vervoersbewegingen beperkt blijven. Dit vraagt investeringen in natuurlijk ingerichte verbindingen voor langzaam recreatief verkeer. Daarbij kijken we naar kansen om investeringen in groen-blauwe dooradering, in herstel en toegankelijkheid van historisch erfgoed en in klimaatadaptatie (waterberging en -afvoer) te combineren met natuurontwikkeling en recreatievoorzieningen in en nabij de stadsranden. Dit biedt ook mogelijkheden om een brug te slaan naar andere regio's (onder meer de verbinding Harderwijk-Zeewolde), zodat de recreatieve uitloopgebieden buiten de Veluwe worden versterkt.

5. Dorpendeals

In de Dorpendeals maken Gelderse inwoners, gemeenten, ondernemers, maatschappelijke organisaties en de provincie afspraken om samen te werken aan de (sociale) verbondenheid en toekomstbestendigheid van een wijk of dorp. Een Dorpendeal werkt integraal en biedt mogelijkheden om verschillende vraagstukken dwars door de grenzen van het sociale en ruimtelijke domein heen gezamenlijk te adresseren. Iedere betrokken partner neemt hierin zijn verantwoordelijkheid voor de uitvoering. Iedere deal is maatwerk. Zo dragen we bij aan één van de kernambities van deze deal: het versterken van onze inzet op Brede Welvaart, leefbaarheid, inclusiviteit en betrokkenheid op en rond de Veluwe. Dorpendeals kunnen we inzetten op de plekken waar de transitie en maatregelen grote impact op de lokale samenleving hebben. Hierbij willen wij vooral kijken naar de gebiedsprocessen die geïdentificeerd worden in de Gelderse regioarrangementen.

6. Camping van Ons

Vakantie vieren op de Veluwe moet voor iedereen mogelijk blijven. De huidige ontwikkelingen (opkopen, investeringen, uitponden, etc.) maken dat de prijzen sterk stijgen, waardoor bepaalde groepen uitgesloten worden. Met de Camping van Ons willen we op een innovatieve manier ook mensen met een smalle beurs een betekenisvolle, kwalitatief goede vakantie bieden, passend binnen de omgeving. En daarmee ook verantwoord tegenwicht bieden aan goedkope verre vakanties die het milieu zwaar belasten. We werken uit hoe we dit met nieuwe coöperatieve vormen van eigendom en gebruik mogelijk kunnen maken op een aantal locaties. Hierbij werken we samen met vakantieparken, gemeenten en ministeries. De resultaten hiervan zullen we delen met partners in heel Nederland.

7. Zorgeloos gastvrij

De Veluwe is bij uitstek een gebied om te bewegen en te ontspannen. Dit bevordert de kwaliteit van leven (en dus de Brede Welvaart). Maar de vraag is of de Veluwe ook in de toekomst bereikbaar blijft voor de twee miljoen mensen in Nederland met een serieuze beperking, waardoor zij belemmeringen ondervinden om deel te nemen aan het maatschappelijke verkeer. Door de vergrijzing zal deze groep alleen maar groter worden. Met het project Zorgeloos gastvrij gaan we innovatieve combinaties van recreatie, zorg en sport ontwikkelen waarmee de Veluwe als vakantiegebied ook letterlijk en figuurlijk bereikbaar is voor iedereen. Het project is gericht op verschillende doelgroepen, op basis van een gezond businessmodel. We sluiten aan bij het lokale en regionale ondernemerschap, specificeren de doelgroepen, verbinden dit aan de transities op de Veluwe, maken nieuwe coalities met bijvoorbeeld verzekeringsmaatschappijen en zorginstellingen, en realiseren meerdere concrete toekomstbestendige voorbeeldconcepten op de Veluwe die ook elders als inspiratie kunnen dienen.

8. Pauzeparken (ketenaanpak wonen en zorg)

Hoewel dit eigenlijk niet mag, wonen duizenden mensen op de Veluwe in vakantieparken. Ruim tweeduizend van hen zijn hier terechtgekomen doordat ze geen andere keuze hebben. Vaak is sprake van een kwetsbare positie en liggen ook veiligheidsvraagstukken op de loer. Om aan deze groep mensen goede oplossingen te bieden, is er een sterke samenwerking nodig tussen overheidslagen, zorgpartijen en corporaties. Hierin is al veel verkend, maar tot een doorbraak is het nog niet gekomen. Met dit project willen we een doorbraak realiseren door vanuit een brede coalitie (tijdelijke) woonplekken aan te bieden en de noodzakelijke ondersteuning te organiseren. Naast een effectieve ketensamenwerking tussen overheden, zorginstellingen en corporaties gaat het dus vooral om concrete projecten op voormalige vakantieparken (Pauzeparken). Op deze Pauzeparken gaan we samen met de betrokkenen werken aan nieuwe perspectieven gericht op duurzame participatie in onze samenleving.

Foto: V. Petkov

9. Veluwe Gewaardeerd!

We zetten in op betrokken bewoners, die trots zijn op hun Veluwse identiteit. We willen de kennis van inwoners en toeristen over de kwetsbare natuur vergroten, zodat die nog meer wordt gewaardeerd en zodat noodzakelijke beperkende maatregelen worden begrepen en gerespecteerd. Daartoe ondersteunen we initiatieven voor educatie, in de vorm van modules voor zowel primair als secundair onderwijs en voor vrijwilligers en ambassadeurs, die bijvoorbeeld in de bezoekerscentra actief zijn. We richten ons ook op versterking van het gastheerschap en beleefbaarheid van ons historisch erfgoed. Bewoners worden gastheren en gidsen, en werken graag in de toeristisch-maatschappelijke voorzieningen en de vrijetijdseconomie. Met een Human Capital Agenda Recreatie brengen we vraag en aanbod op de recreatieve arbeidsmarkt op de Veluwe beter bij elkaar; zodat meer inwoners van de ‘bruto Veluwe’ bijdragen aan de vrijetijdseconomie en personeelstekorten worden verminderd.

10. Energie op Eigen Kracht

Vakantieparken zijn kleine gemeenschappen die verspreid liggen over de Veluwe, soms vergelijkbaar met de vele kleine buurtschappen. Ook deze plekken zullen in de komende jaren ‘van het gas af’ moeten. De kleinschaligheid, de gefragmenteerde ligging, maar ook de ligging ver van de bebouwde kom maken het extra complex om tot oplossingen te komen. Ook in relatie tot de netcongestieproblemen die de komend 10-15 jaar nog niet opgelost zijn. Met dit project gaan we verkennen – en vervolgens in de praktijk brengen – hoe plekken die geïsoleerd liggen zelf in hun energiebehoefte kunnen gaan voorzien. Welke decentrale energiesystemen zijn er haalbaar op de Veluwe? In samenwerking met gemeenten, innovatieve ondernemers in de verblijfsrecreatie en universiteiten (o.a. TU Delft) gaan we dit onderzoeken en naar de praktijk vertalen.

11. Duurzaam Veluws Verkeer

We versterken onze inzet op duurzame vervoersmodaliteiten zoals (deel) fietsen en OV. We werken aan strategische vervoershubs aan de randen van de Veluwe die door duurzaam vervoer goed verbonden zijn met verblijfslocaties en toeristisch-recreatieve voorzieningen. Zo verminderen we het recreatieve autoverkeer en ontlasten we het Veluwemassief. Deze beperking van vervoersbewegingen en congestie is goed voor klimaat, natuur, Veluwebeleving, leefbaarheid én (dus) voor de Brede Velvaart.

ONZE FINANCIERING:

Gezamenlijk gedragen

3.

Voor uitvoering van ons voorgenomen programma is een totale investering van € 44 miljoen noodzakelijk. Voor de helft daarvan rekenen we op een bijdrage van het Rijk uit de Regio Envelop. Voor de andere € 22 miljoen staan de provincie Gelderland, gemeenten, maatschappelijke en private partijen in de regio gezamenlijk aan de lat. Op dit moment investeert de regio al substantieel in de doelen die we met deze Regio Deal een impuls willen geven. Niet alleen de programma's Vitale Vakantieparken en Veluwe op 1, maar ook andere investeringen van de provincie Gelderland, de Veluwse gemeenten en vele andere partijen ondersteunen onze doelen. Onze ambities en voorgenomen projecten overstijgen ruimschoots de financiële bijdrage die voor regionale cofinanciering noodzakelijk is. Daarbovenop komen nog de investeringen van private partijen in het gebied, variërend van Leisurelands tot vakantieparken en van terreinbeherende organisaties tot Nationaal Park de Hoge Veluwe. Op basis van onze inventarisatie van voorgenomen projecten en de middelen die wij al binnen onze eigen programma's hebben gereserveerd, hebben wij er het volste vertrouwen in dat de vereiste van 50% regionale financiering kan worden waargemaakt.

Daarbij hanteren we een onderscheid tussen:

- generieke bijdragen, in te zetten voor overkoepelende activiteiten en regionale projecten in het kader van de Regio Deal;
- cofinanciering in de realisatie van een concreet project vanuit individuele gemeenten, de provincie en private partijen, aansluitend op de lokale of provinciale uitvoeringsprogramma's.

Foto: Jan Jansen

ONZE ORGANISATIE:

Efficiënt en gelegitimeerd

4.

Sturingsfilosofie

Dit voorstel is voorbereid in een intensief proces met een groot aantal betrokkenen. De Veluwe kent een dynamische omgeving. De regio valt deels samen met vijf Gelderse regio's, die ieder werken aan strategische agenda's en programma's op tal van terreinen. Bovendien werkt de provincie Gelderland aan een interbestuurlijke Aanpak Veluwe, wordt er gewerkt aan ruimtelijke voorstellen en gebiedsprocessen voor het programma Vitaal Landelijk Gebied Gelderland én is de regio met het rijk in gesprek over de enorme impact van de landbouwtransitie in de omgeving van de Veluwe. Wij beschouwen de Regio Deal niet als nóg een proces dat daarnaast wordt ontwikkeld, maar als een voorloper en versneller van de uitvoering van deze programma's, gericht op resultaten op de korte termijn. We kiezen daarom voor een pragmatische lijn, waarmee we efficiënt en effectief voortbouwen op de constructie van de lopende Regio Deal Veluwe. Dit heeft als belangrijk voordeel dat er geen tijd, energie en geld verloren gaat aan het opnieuw opzetten van een samenwerkingsconstructie en discussies over structuren, rollen en verantwoordelijkheden. Voor de organisatie van de nieuwe Regio Deal hanteren we de volgende uitgangspunten:

1. We voorkomen bestuurlijke drukte en optimaliseren het bestaande samenwerkingsmodel, rekening houdend met de bredere maatschappelijke opgaven die op de Veluwe afkomen. Er gaat geen tijd, energie en geld verloren aan het opnieuw opzetten van een nieuw construct.
2. We betrekken gemeenten, maatschappelijke organisaties, grondeigenaren, kennisinstellingen, bedrijven, inwoners en andere stakeholders bij de verdere uitwerking en uitvoering van de Regio Deal, zowel bij concrete projecten als het informeren over voortgang en koers. De bestaande lijnen van Veluwe op 1 en Vitale Vakantieparken worden daarvoor gebruikt, wellicht aangevuld met de Aanpak Veluwe.
3. We sturen programmatisch op uitvoering van de nieuwe Deal. De uitvoering vindt plaats door en binnen de bestaande programma's, waarvan de programmamanagers toezien op tijdige uitvoering en samenwerking, en daarbij de doelstellingen in het vizier houden.

Organisatie van de Regio Deal

Voortbouwend op bovenstaande uitgangspunten, voorzien we voor de nieuwe Regio Deal Veluwe een organisatie met de volgende ingrediënten:

- Een gelegitimeerde Regiegroep besluit over de inzet van middelen, op basis van een helder afwegingskader dat wordt opgenomen in de te sluiten Regio Deal.
- Provincie Gelderland is kassier en verzorgt de formele afhandeling van de toekenning van bijdragen aan projecten.
- In het Rijk-Regio-overleg spreekt (een afvaardiging van de) Regiegroep met het Rijk over de voortgang van de uitvoering van de Deal.
- Een ambtelijke Kerngroep, met afgevaardigden van Vitale Vakantieparken, Veluwe op I en provincie Gelderland coördineert en bewaakt de uitvoering van de Regio Deal. Daar vindt de coördinatie plaats van het doorontwikkelen van projecten, de samenwerking tussen stakeholders en het voorbereiden van besluiten in de Regiegroep over de toedeling van middelen aan de projecten.
- Eens per jaar wordt een grote stakeholderbijeenkomst georganiseerd waarin alle partijen die betrokken zijn bij de uitvoering van de Regio Deal worden bijgepraat, met elkaar in gesprek gaan over samenhang en win-win kansen, en concrete resultaten vieren.

Monitoren en leren van de Regio Deal

De projecten die we met deze Regio Deal willen realiseren staan niet op zichzelf. Ze moeten bijdragen aan de kernambities die we hebben geformuleerd vanuit ruimtelijk, sociaal, duurzaam en lerend perspectief. Om de doeltreffendheid en doelmatigheid van de Regio Deal te kunnen vaststellen, is het essentieel dat zowel de concrete resultaten (output) als de bijdrage aan onze doelen en ambities (outcome en impact) worden gemonitord. Dat doen we op twee niveaus:

- Monitoring en rapportage van de voortgang, besteding van de middelen en concrete resultaten van het uitvoeringsprogramma van de Regio Deal, op basis van een halfjaarlijkse voortgangsrapportage. Deze rapportage wordt ook besproken in het Rijk-Regio overleg.
- Monitoring en evaluatie van de mate waarin onze projecten bijdragen aan de doelen (monitoring van doelbereik). Ons voorstel is om op twee momenten een (tussen)evaluatie te doen waarin we op basis van data en gesprekken de output en outcome van de Regio Deal in kaart brengen. We verkennen hoe we daarbij kunnen samenwerken met vergelijkbare initiatieven bij provincie Gelderland en Veluwe op I. Daarnaast zoeken we de samenwerking met Wageningen University & Research, waar veel onderzoek rondom de thema's van de onze Regio Deal wordt uitgevoerd.

Doorontwikkeling en bovenregionale samenwerking

Wij beschouwen de Regio Deal als een belangrijke versnelling van onze ambities op de korte termijn. Het is ook een volgende stap in een duurzame samenwerking op zowel bestuurlijk als maatschappelijk niveau in en om de Veluwe. De uitdagingen die we in het kader van de Regio Deal aanpakken, zijn aanzienlijk en vereisen een langetermijnaanpak. De uitdagingen houden niet op bij de grenzen van individuele gemeenten. Deze kan de overheid bovendien niet alleen oplossen. We erkennen de noodzaak van een blijvende samenwerking; niet alleen tussen de gemeenten en de provincie, maar ook met maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden.

In landsdeel Oost-Nederland vinden regelmatig kruisbestuivingen plaats vanuit het netwerk Kracht van Oost (provincies Gelderland, Overijssel en alle omliggende regio's met verbindingen naar de provincies Utrecht en Flevoland), om koppelkansen te creëren en schaa sprongen te maken waar die een meerwaarde kunnen vormen. In de dealmakersfase werken we met de omliggende regio's de concrete mogelijkheden uit, om elkaar in de uitvoering verder te versterken.

Foto: LauraVI

***Samenwerkingsovereenkomst
Regio Deal Veluwe in Balans***

Partijen

1. De publiekrechtelijke rechtspersoon, de provincie Gelderland, met zetel te Arnhem en het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland, rechtsgeldig vertegenwoordigd door P. Drenth hierna te noemen; “de provincie”,
2. De publiekrechtelijke rechtspersoon gemeente Apeldoorn, met zetel te Apeldoorn, en het college van burgemeester en wethouders van Apeldoorn, handelend als bestuursorgaan, in dezen rechtsgelding vertegenwoordigd door ..., hierna te noemen; “Apeldoorn”,
3. De publiekrechtelijke rechtspersoon gemeente Arnhem, met zetel te Arnhem, en het college van burgemeester en wethouders van Arnhem, handelend als bestuursorgaan, in dezen rechtsgelding vertegenwoordigd door ..., hierna te noemen; “Arnhem”,
4. De publiekrechtelijke rechtspersoon gemeente Barneveld, met zetel te Barneveld, en het college van burgemeester en wethouders van Barneveld, handelend als bestuursorgaan, in dezen rechtsgelding vertegenwoordigd door ..., hierna te noemen; “Barneveld”,
5. De publiekrechtelijke rechtspersoon gemeente Brummen, met zetel te Brummen, en het college van burgemeester en wethouders van Brummen, handelend als bestuursorgaan, in dezen rechtsgelding vertegenwoordigd door ..., hierna te noemen; “Brummen”,
6. De publiekrechtelijke rechtspersoon gemeente Ede, met zetel te Ede, en het college van burgemeester en wethouders van Ede, handelend als bestuursorgaan, in dezen rechtsgelding vertegenwoordigd door ..., hierna te noemen; “Ede”,
7. De publiekrechtelijke rechtspersoon gemeente Elburg, met zetel te Elburg, en het college van burgemeester en wethouders van Elburg, handelend als bestuursorgaan, in dezen rechtsgelding vertegenwoordigd door ..., hierna te noemen; “Elburg”,
8. De publiekrechtelijke rechtspersoon gemeente Epe, met zetel te Epe, en het college van burgemeester en wethouders van Epe, handelend als bestuursorgaan, in dezen rechtsgelding vertegenwoordigd door ..., hierna te noemen; “Epe”,
9. De publiekrechtelijke rechtspersoon gemeente Ermelo, met zetel te Ermelo, en het college van burgemeester en wethouders van Ermelo, handelend als bestuursorgaan, in dezen rechtsgelding vertegenwoordigd door ..., hierna te noemen; “Ermelo”,
10. De publiekrechtelijke rechtspersoon gemeente Harderwijk, met zetel te Harderwijk, en het college van burgemeester en wethouders van Harderwijk, handelend als bestuursorgaan, in dezen rechtsgelding vertegenwoordigd door ..., hierna te noemen; “Harderwijk”,
11. De publiekrechtelijke rechtspersoon gemeente Hattem, met zetel te Hattem, en het college van burgemeester en wethouders van Hattem, handelend als bestuursorgaan, in dezen rechtsgelding vertegenwoordigd door ..., hierna te noemen; “Hattem”,
12. De publiekrechtelijke rechtspersoon gemeente Heerde, met zetel te Heerde, en het college van burgemeester en wethouders van Heerde, handelend als bestuursorgaan, in dezen rechtsgelding vertegenwoordigd door ..., hierna te noemen; “Heerde”,
13. De publiekrechtelijke rechtspersoon gemeente Nijkerk, met zetel te Nijkerk, en het college van burgemeester en wethouders van Nijkerk, handelend als bestuursorgaan, in dezen rechtsgelding vertegenwoordigd door ..., hierna te noemen; “Nijkerk”,
14. De publiekrechtelijke rechtspersoon gemeente Nunspeet, met zetel te Nunspeet, en het college van burgemeester en wethouders van Nunspeet, handelend als bestuursorgaan, in dezen rechtsgelding vertegenwoordigd door ..., hierna te noemen; “Nunspeet”,

15. De publiekrechtelijke rechtspersoon gemeente Oldebroek, met zetel te Oldebroek, en het college van burgemeester en wethouders van Oldebroek, handelend als bestuursorgaan, in dezen rechtsgelding vertegenwoordigd door ..., hierna te noemen; "Oldebroek",
16. De publiekrechtelijke rechtspersoon gemeente Putten, met zetel te Putten, en het college van burgemeester en wethouders van Putten, handelend als bestuursorgaan, in dezen rechtsgelding vertegenwoordigd door ..., hierna te noemen; "Putten",
17. De publiekrechtelijke rechtspersoon gemeente Renkum, met zetel te Oosterbeek, en het college van burgemeester en wethouders van Renkum, handelend als bestuursorgaan, in dezen rechtsgelding vertegenwoordigd door ..., hierna te noemen; "Renkum",
18. De publiekrechtelijke rechtspersoon gemeente Rheden, met zetel te De Steeg, en het college van burgemeester en wethouders van Rheden, handelend als bestuursorgaan, in dezen rechtsgelding vertegenwoordigd door ..., hierna te noemen; "Rheden",
19. De publiekrechtelijke rechtspersoon gemeente Rozendaal, met zetel te Rozendaal, en het college van burgemeester en wethouders van Rozendaal, handelend als bestuursorgaan, in dezen rechtsgelding vertegenwoordigd door ..., hierna te noemen; "Rozendaal",
20. De publiekrechtelijke rechtspersoon gemeente Scherpenzeel, met zetel te Scherpenzeel, en het college van burgemeester en wethouders van Scherpenzeel, handelend als bestuursorgaan, in dezen rechtsgelding vertegenwoordigd door ..., hierna te noemen; "Scherpenzeel",
21. De publiekrechtelijke rechtspersoon gemeente Voorst, met zetel te Twello, en het college van burgemeester en wethouders van Voorst, handelend als bestuursorgaan, in dezen rechtsgelding vertegenwoordigd door ..., hierna te noemen; "Voorst",
22. De publiekrechtelijke rechtspersoon gemeente Wageningen, met zetel te Wageningen, en het college van burgemeester en wethouders van Wageningen, handelend als bestuursorgaan, in dezen rechtsgelding vertegenwoordigd door ..., hierna te noemen; "Wageningen",

De partijen hiervoor genoemd 2 tot en met 22 ieder handelend in hun hoedanigheid van bestuursorgaan en hierna samen te noemen: "Gemeenten",

En

23. De VeluweAlliantie; een netwerksamenwerking van ca. 40 partijen (publiek en privaat) die zich op basis van een samenwerkingsovereenkomst hebben gecommitteerd aan het gezamenlijk realiseren van de VeluweAgenda, hierbij vertegenwoordigd door de heer W. Bijleveld, voorzitter, hierna te noemen "VeluweAlliantie";
24. De stuurgroep van het Programma Vitale Vakantieparken (VVP); een samenwerking van elf Veluwe gemeenten en de provincie Gelderland, waarin samen met recreatieondernemers en andere partners wordt gewerkt aan vraagstukken op en rond Veluwe vakantieparken, hierbij vertegenwoordigd door de heer H. Lambooj, voorzitter, hierna te noemen "Vitale Vakantieparken",

Alle Partijen hierna allen tezamen te noemen: Partijen.

Afspraken Regio Deal

- In het kader van de *Regeling specifieke uitkering Regio Deals vijfde en zesde tranche*¹, van kracht geworden op 5 juli 2024), hebben de provincie, de VeluweAlliantie en Vitale Vakantieparken een voorstel voor een Regio Deal voor de regio Veluwe uitgewerkt onder de naam *Veluwe in Balans*!. Daarmee wordt beoogd een extra impuls te geven aan kansen en uitdagingen in de economische, ruimtelijke en maatschappelijke structuur van de regio. Een eerste voorstel voor de Regio Deal is op 25 oktober 2023 officieel ingediend bij het Rijk. Op 9 februari 2024 heeft het Rijk bekendgemaakt dat het 20 miljoen euro beschikbaar stelt voor de Regio Deal Veluwe in Balans;
- Op basis van het regionale voorstel zijn definitieve afspraken uitgewerkt en vastgelegd in het Convenant Regio Deal Veluwe in Balans. Dit Convenant is door het Rijk (ministeries van VRO, BZK, IenW, LNV en DEF) en de provincie als partij en door de Veluwe Alliantie en Vitale Vakantieparken als partner vastgesteld op 20 september 2024. De in het Convenant benoemde Rijksbijdrage van maximaal 20 miljoen euro (inclusief BTW) wordt in de periode 2025-2029 beschikbaar gesteld via een Regiokassier.
- De Regio Deal is bedoeld om – aanvullend op bestaand beleid - enkele grote en complexe maatschappelijke opgaven aan te pakken. De Regio Deal heeft een scherpe focus op de bijdrage van de vrijetijdseconomie, recreatie en toerisme aan oplossingen voor de integrale vraagstukken op en rond de Veluwe – en daarmee aan de Brede Welvaart. Daarbij gaat het concreet om:
 - Het bieden van nieuwe perspectieven voor (de Gouden Randen van) de Veluwe met (agro) recreatie, erfgoed en zorg. Deze perspectieven sluiten aan bij de aanpak voor de verstedelijkingsopgave en de opgaven voor het landelijk gebied. Op die manier wordt de kwetsbare natuur in het centrale Veluwemassief ontlast en voegen partijen kwaliteit toe aan het platteland;
 - Versterken van de inzet op leefbaarheid, inclusiviteit en betrokkenheid. Partijen zorgen ervoor dat zoveel mogelijk inwoners en gebruikers van de regio meedoen en meeprofiten van de resultaten van deze Regio Deal;
 - Verbeteren van de kwaliteit en duurzaamheid van recreatieve voorzieningen en mobiliteit naar, op en rond de Veluwe. Daarmee draagt de regio bij aan de biodiversiteit, de klimaatopgave, circulariteit, de energietransitie én aan een toekomstbestendige vrijetijdseconomie;
 - Intensiveren en verbreden van de samenwerking tussen overheden, eigenaren, gebruikers, bedrijfsleven en kennisinstellingen. Het delen van innovaties en praktijkervaringen, niet alleen onderling maar ook met partijen elders in Nederland.

¹ [Staatsblad 2024, 219 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen \(officielebekendmakingen.nl\)](#)

Samenwerking partijen binnen de Regio Deal

- Partijen werken binnen de genoemde Regio Deal en deze samenwerkingsovereenkomst samen op basis van gelijkwaardigheid, waarbij is gezocht naar een zo goed mogelijke representatie van de belangen van private en publieke regiopartners (samenwerkend in de programma's Veluwe op 1 en Vitale Vakantieparken), de individuele gemeenten en de provincie);
- Deze samenwerkingsovereenkomst richt zich op nadere uitvoeringsafspraken en (rand)voorwaarden op het gebied van governance, financiering en monitoring. De samenwerkingsovereenkomst sluit aan op het bovengenoemde Convenant Regio Deal Veluwe in Balans. Alle (rand)voorwaarden en afspraken over de inzet van middelen uit de Regio Deal per programmalijn, alsmede de afspraken over de monitoring en voortgangsrapportages voor het Rijk zijn opgenomen in het betreffende Convenant;
- De financiering van individuele projecten met Regio Deal middelen is uitdrukkelijk geen onderwerp van deze overeenkomst, omdat die financiering door middel van subsidieverlening geschiedt en daarmee onder het subsidierecht valt.

Partijen komen het volgende overeen:

Artikel 1: Begrippen

In deze overeenkomst gelden de volgende begripsbepalingen:

1. Convenant: het *Convenant Regio Deal Veluwe in Balans*;
2. Overeenkomst: deze samenwerkingsovereenkomst;
3. Regio Deal: de definitieve afspraken tussen Rijk en de provincie uitgewerkt en vastgelegd in het *Convenant Regio Deal Veluwe in Balans*;
4. Regeling Specifieke uitkering vijfde en zesde tranche Regio Deals: betreft de specifieke uitkering waarin de juridische en financiële kaders en verplichtingen voor het toekennen van de rijksmiddelen uit de Regio Envelop aan een Regiokassier door het Rijk staan. Zie: ²
5. Rijk: de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de minister van Infrastructuur en Waterstaat, de minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, de minister van Defensie, ieder handelend in hun hoedanigheid van bestuursorgaan;
6. Regio: de regio Veluwe, het grondgebied van 21 in Veluwe op 1 samenwerkende gemeenten;
7. Regiokassier: de provincie Gelderland die ten behoeve van de uitvoering van de Regio Deal de taak van kassier vervult;
8. Rijksbijdrage: het in het Convenant opgenomen bedrag dat via een specifieke uitkering (zie ook punt 3) door het Rijk aan de Regiokassier wordt uitgekeerd ten behoeve van de uitvoering van de Regio Deal en de medefinanciering van individuele projecten;
9. Publieke regiopartner: provincie Gelderland, de gemeenten die partij zijn bij deze Overeenkomst (21 samenwerkende gemeenten in VeluweAlliantie, waarvan 11 gemeenten ook samenwerken in Vitale Vakantieparken);
10. Private regiopartner: private rechtspersonen zoals ondernemingen, kennisinstellingen en terrein behorende organisaties binnen de regio Veluwe;
11. Regionale private financiering: voor de uitvoeringsactiviteiten van de Regio Deal beschikbaar gestelde financiële bijdragen of bijdragen in natura van een private regiopartner;
12. Regionale publieke financiering: voor de uitvoeringsactiviteiten van de Regio Deal beschikbaar gestelde financiële bijdragen of bijdragen in natura van een publieke regiopartner, niet zijnde een specifieke uitkering, opdracht of subsidie van het Rijk;
13. Bijdrage in natura: een bijdrage van eigen arbeid, het verlenen van een dienst en het inbrengen of ter beschikking stellen van (on)roerende goederen;
14. Programmalijnen: specifieke onderdelen van de Regio Deal, beschreven in het Convenant, artikel 2 en 3.
15. Interventies: individuele activiteiten (binnen een programmalijn) van samenwerkende publieke- en private regionale partners, die gericht zijn op het behalen van de doelen van de Regio Deal;
16. Regiegroep: het bestuurlijk overlegorgaan;

² [Staatsblad 2024, 219 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen \(officielebekendmakingen.nl\)](https://www.staatsblad.nl/2024/219/Overheid.nl%20Officiële%20bekendmakingen%20officielebekendmakingen.nl)

17. Ambtelijk Kernteam: het ambtelijk overlegorgaan;
18. Ondersteunend team: team van vakspecialisten van de provincie op het gebied van staatssteun, financiën en subsidies en met projectbegeleiders van de VeluweAlliantie en Vitale Vakantieparken;
19. Subsidieregeling: de subsidieregeling die wordt vastgesteld door Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland die de voorwaarden bevat om als Regiokassier subsidie te verlenen voor projecten die passen binnen de kaders van de Regio Deal.

Artikel 2: Intentie

1. Partijen erkennen het belang van de Regio Deal en onderschrijven de daarin gemaakte afspraken.
2. Partijen verbinden zich aan in de Regio Deal genoemde ambitie en doelstellingen en zullen zich inspannen om de Regio Deal tot een succes te maken.

Artikel 3: Doel van deze overeenkomst

1. Partijen beogen met deze overeenkomst de uitgangspunten en randvoorwaarden voor de samenwerking in het kader van de uitvoering van Regio Deal Veluwe in Balans vast te leggen.
2. Daarbij beogen partijen inhoudelijke en procedurele afspraken te maken over de wijze van samenwerken ter uitvoering van de Regio Deal, waaronder de verdeling van taken, bevoegdheden, verantwoordelijkheden en risico's tussen de deelnemende partijen.
3. Deze overeenkomst regelt niet de randvoorwaarden voor en de verantwoording over de inzet van de middelen die het Rijk beschikbaar heeft gesteld voor de Regio Deal. Deze afspraken zijn vastgelegd in het Convenant.
4. Deze overeenkomst regelt niet de wijze waarop de rijksmiddelen ten behoeve van projecten worden verstrekt of de wijze waarop de regionale publieke en private cofinanciering wordt geregeld. Op de verstrekking van de rijksmiddelen is het vigerende subsidierecht en de subsidieregeling van toepassing, terwijl de voor de regionale publieke cofinanciering de betreffende publieke regiopartner en voor de regionale private cofinanciering de betreffende private regiopartner verantwoordelijkheid draagt.

Artikel 4: Algemene verplichtingen partijen

1. Partijen spreken af de Regio Deal in onderling vertrouwen en integer, doelmatig, doeltreffend, rechtmatig, transparant en solidair uit te voeren.
2. Partijen bewaken daarbij zowel de samenhang bij de uitvoering van de Regio Deal zelf, alsook de samenhang met flankerende programma's, projecten en initiatieven zoals benoemd in het Convenant Regio Deal Veluwe in Balans. Waar mogelijk vindt de verbinding van projecten en initiatieven plaats. Partijen onderschrijven dat de integrale afweging van belangen daarbij wordt gewaarborgd.
3. Partijen stellen voldoende capaciteit beschikbaar voor de uitvoering van de Regio Deal, aansluitend bij de verdeling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden zoals die in deze Overeenkomst zijn bepaald.
4. Partijen zorgen gezamenlijk voor een adequate informatievoorziening richting het Rijk, Provinciale Staten, gemeenteraden, de VeluweAlliantie, Vitale Vakantieparken en alle bij de uitvoering van de Regio Deal betrokken regiopartners;
5. Partijen informeren elkaar doorlopend, gevraagd, ongevraagd, volledig en tijdig over alle ontwikkelingen ter zake van de Regio Deal.
6. Partijen spannen zich maximaal in om alles te doen respectievelijk na te laten, dat de samenwerking bevordert respectievelijk belemmert.
7. Partijen verplichten zich, als door enige oorzaak de samenwerking wordt vertraagd of verhinderd of de dreiging daartoe aanwezig is, onverwijld met elkaar in overleg te treden om gezamenlijk te bezien of en zo ja, op welke wijze alsnog aan het doel van de overeenkomst kan worden tegemoetgekomen.

Artikel 5: Aanwijzing en taken Regiokassier

1. De Rijksbijdrage wordt via een specifieke uitkering in het kader van de *Regeling Specifieke uitkering vijfde en zesde tranche Regio Deals* uitgekeerd aan de Regiokassier.
2. De provincie vervult de rol van Regiokassier voor de Regio Deal Veluwe in Balans.
3. De provincie is als Regiokassier verantwoordelijk voor:
 - a. Het verstrekken van subsidie voor projecten die specifiek invulling geven aan (onderdelen van) de Programmalijnen van de Regio Deal zoals vastgelegd in het Convenant;
 - b. Het bijhouden van de (financiële) administratie.
 - c. Financiële verslaglegging en verantwoording richting het Rijk zoals bepaald in het Convenant.
4. De provincie wordt voor het uitvoeren van de werkzaamheden als Regiokassier financieel gecompenseerd uit het deel van de Rijksbijdrage dat is gereserveerd voor VAT-kosten als bedoeld in artikel 4 lid 2 van het Convenant.
5. Met uitzondering van gevallen waarin sprake is van grove schuld of opzet, is de provincie *niet* aansprakelijk voor fouten bij het uitvoeren van deze Overeenkomst. Voor zover fouten, waarvoor de provincie niet aansprakelijk is, financiële gevolgen hebben, worden deze gezamenlijk door de Partijen gedragen.

Artikel 6: Financiële middelen

1. Overeenkomstig het bepaalde in artikel 4 van het Convenant reserveert BZK maximaal € 20 mln. inclusief eventueel verschuldigde BTW vanuit de Regio Envelop als Rijksbijdrage voor de uitvoering van de Regio Deal.
2. Publieke en private regiopartners stellen daar een minimale regionale bijdrage van € 20 mln. tegenover. Deze bijdrage zal worden ingevuld via publieke- en private regionale financiering en bijdragen in-kind die ingebracht worden in individuele projecten.
3. Inzet, verdeling en verantwoording van de Rijksbijdrage geschiedt op grond van de subsidieregeling. Voorwaarde voor financiering van een project met rijksmiddelen is dat tenminste een gelijk bedrag aan regionale cofinanciering wordt ingebracht.
4. De Rijksbijdrage wordt via de subsidieregeling verdeeld over projecten binnen drie Programmalijnen. De bedragen per Programmalijn zijn benoemd in het Convenant, artikel 4. Deze verdeling geldt als uitgangspunt. In artikel 4 van het Convenant is benoemd dat gedurende de looptijd van de Regio Deal omstandigheden en/of prioriteiten kunnen wijzigen. In dat geval kan, een gewijzigde verdeling worden afgesproken.
5. De provincie heeft een bedrag van € 2,5 mln. beschikbaar gesteld dat op grond van Paragraaf 9.7 van de RSG als regionale cofinanciering kan worden ingezet voor projecten in het kader van de Regio Deal. Deze regeling treedt in werking in september 2024.
6. De publieke en private regiopartners zullen gezamenlijk tenminste € 17,5 mln. bijdragen, zijnde het restant van de regionale cofinanciering.
7. Het Ambtelijk Kernteam houdt in afstemming met de Regiokassier een overzicht bij met daarin de bijdragen per project per Programmalijn. Dit overzicht wordt gedurende de looptijd van deze Overeenkomst doorlopend geactualiseerd.
8. Maximaal 3% van de totaal ontvangen Rijksbijdrage mag door Partijen aan uitvoeringskosten oftewel VAT-kosten (Voorbereiding, Administratie en Toezicht) worden besteed. Het betreft een bedrag van € 600.000. Daarnaast dragen de publieke regiopartners in-kind een bedrag bij van € 320.000.
9. Partijen komen overeen dat de in het voorgaande lid genoemde bedragen voor bijdrage aan VAT-kosten worden verdeeld en dat de provincie een gedeelte ontvangt, dat een gedeelte ten behoeve van de VeluweAlliantie dient te komen en dat een gedeelte ten behoeve van Vitale Vakantieparken dient te komen. De verdeling is conform onderstaande tabel.

Kosten per partij			
Partij	Totaal	Bekostigen uit 3% rijksmiddelen bestemd voor VAT-Kosten	Bijdrage publieke regiopartners in VAT-kosten (in-kind)
Provincie Gelderland	€ 535.000,00	€ 350.000,00	€ 185.000,00
tbv VeluweAlliantie	€ 192.500,00	€ 125.000,00	€ 67.500,00
tbv Vitale Vakantieparken	€ 192.500,00	€ 125.000,00	€ 67.500,00

10. Voorwaarde voor uitbetaling van de bijdrage voor VAT-kosten is dat aan de Regiokassier wordt aangetoond dat op marktconforme voorwaarden prestaties zijn geleverd ten behoeve van de Voorbereiding, Administratie en Toezicht met het oog op de uitvoering van de Regio Deal.
11. Indien afgeweken dient te worden van bovenstaande verdeling, gaan Partijen met elkaar in overleg.

Artikel 7: Governance - Regiegroep

1. Partijen komen overeen dat de bestaande *Regiegroep* de rol vervult van bestuurlijke stuurgroep voor de uitvoering van de Regio Deal.
2. De Regiegroep bestaat uit de vertegenwoordiger vanuit het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland, een vertegenwoordiger namens De Gemeenten, een vertegenwoordiger van de VeluweAlliantie en een vertegenwoordiger van Vitale Vakantieparken.
3. De voorzitter van de Regiegroep is de vertegenwoordiger vanuit het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland.
4. De Regiegroep fungeert als regionaal adviesorgaan zoals benoemd in de subsidieregeling en brengt in die hoedanigheid een advies uit op een projectvoorstel, alvorens er vanuit een projectvoorstel een formele subsidieaanvraag bij de Regiokassier kan worden ingediend. De onderwerpen waarover de Regiegroep een advies uitbrengt staan opgenomen in de subsidieregeling.
5. De Regiegroep draagt zorg voor:
 - a. Het bewaken van de randvoorwaarden en de afspraken ten aanzien van de uitvoering van de Regio Deal, waaronder de integrale afweging van de verschillende belangen binnen de regio;
 - b. De definitieve vaststelling van de inhoudelijke en financiële verantwoording op Regio Deal niveau en de voortgangsrapportages zoals bedoeld in artikel 7 van het Convenant;
 - c. De invulling van eventueel bestuurlijk overleg met het Rijk (zie ook artikel 6 van het Convenant);
 - d. Overleg en besluitvorming over voorstellen met betrekking tot eventueel noodzakelijke herijkingen van de inhoud van de Regio Deal (conform artikel 11 van het Convenant) en uitvoeringsafspraken van de Regio Deal (deze overeenkomst);
 - e. Besluitvorming over het eventueel wijzigen van deze Overeenkomst;
 - f. Op verzoek van het Ambtelijk Kernteam meekijken op beoordeling van projectvoorstellen.
6. Het Ambtelijk Kernteam en de Regiegroep spreken onderling af in welke vorm en met welke frequentie de Regiegroep geïnformeerd wordt over de voortgang van de Regio Deal.
7. De Regiegroep vergadert ten minste tweemaal per jaar, waaronder in ieder geval in de eerste helft van mei, ten behoeve van de bespreking van de in artikel 7 van het Convenant bedoelde jaarlijkse voortgangsrapportage.
8. Voor het overige voorziet de Regiegroep in haar eigen werkwijze.
9. De Regiegroep beslist op basis van consensus.

Artikel 8: Governance – Ambtelijk Kernteam

1. Partijen komen overeen dat de inhoudelijke sturing en praktische coördinatie van de uitvoering van de Regio Deal wordt afgestemd in een Ambtelijk Kernteam.
2. Het Ambtelijk Kernteam bestaat uit vertegenwoordigers van de provincie, de VeluweAlliantie en Vitale Vakantieparken.
3. Het Ambtelijk Kernteam is verantwoordelijk voor:

- a. Het adequaat informeren en adviseren van de Regiegroep over de uitvoering van de Regio Deal, in lijn met de afspraken in het Convenant;
 - b. Het, in samenwerking met de Regiokassier, coördineren en voorbereiden van de inhoudelijke en financiële verantwoording op Regio Deal niveau en de voortgangsrapportages zoals bedoeld in artikel 7 van het Convenant;
 - c. Afstemming en uitvoering van communicatie over de Regio Deal naar alle betrokken stakeholders, binnen en buiten de regio;
 - d. Het adviseren van initiatiefnemers van projecten met betrekking tot inhoudelijke en procedurele aspecten van het opstellen van een projectvoorstel en aansluitende subsidieaanvraag;
 - e. Frequent ambtelijk overleg met het Rijk over de voortgang van de Regio Deal, zowel informeel, als formeel in de vorm van de voorbereiding van het Rijk-Regio overleg;
 - f. Het inhoudelijk beoordelen van projectvoorstellen binnen de Regio Deal en het adviseren hierover aan de Regiegroep.
 - g. Het Ambtelijk Kernteam kan advies vragen aan de Regiegroep over een projectvoorstel en algemene wijzigingen in het kader van de Regio Deal. Dit gebeurt in ieder geval bij:
 - i. wijzigingen ten aanzien van het Convenant;
 - ii. grote wijzigingen t.a.v. het budget, die de verdeling over de programmalijnen raken;
 - iii. behoefte aan escalatie;
 - iv. verschil van inzicht over het te geven advies.
 Indien nodig bereidt het Ambtelijk Kernteam scenario's voor om voor te leggen aan de Regiegroep;
 - h. Het signaleren van de eventuele noodzaak tot herijking van de inhoud van de Regio Deal, (artikel 11 van het Convenant) en uitvoeringsafspraken (deze Overeenkomst), en het formuleren van aansluitende voorstellen om hieraan invulling te geven. Deze voorstellen worden voor overleg en besluitvorming voorgelegd aan de Regiegroep en het Rijk;
4. Het Ambtelijk Kernteam beslist op basis van consensus.

Artikel 9: Governance – Ondersteunend Team

1. Het begeleiden van initiatiefnemers van de projecten met betrekken tot procedurele-, financiële- en staatssteunaspecten wordt belegd bij het *Ondersteunend Team*.
2. Het Ondersteunend Team bestaat uit vakspecialisten van de provincie op het gebied van staatssteun, financiën en subsidies aangevuld met projectbegeleiders van de VeluweAlliantie en Vitale Vakantieparken.
3. Het Ondersteunend Team ontvangt een projectvoorstel na een positieve beoordeling op inhoud door leden van het Ambtelijk Kernteam.
4. Taken Ondersteunend Team:
 - a. adviseert over procedurele en formele aspecten ten aanzien van het opstellen van een projectvoorstel en de aansluitende subsidieaanvraag;
 - b. toetst projectvoorstellen op juistheid en volledigheid van de begroting en andere relevante financiële aspecten;
 - c. toetst projectvoorstellen op staatssteunaspecten en begeleiding bij staatssteunoplossingen;
5. Een projectvoorstel zal worden teruggegeven aan het Ambtelijk Kernteam wanneer het Ondersteunend Team van oordeel is dat het projectvoorstel inhoudelijk aangepast moet worden vanwege formele aspecten, staatssteunaspecten of begrotingsaspecten.
6. Het Ondersteunend Team en het Ambtelijk Kernteam spreken onderling af wat de werkwijze is (o.a. ten aanzien van de inhoudelijke beoordeling van projectvoorstellen) en stellen daartoe een werkproces op.

Artikel 10: Governance – Rijk-Regio overleg

1. De provincie, de VeluweAlliantie en Vitale Vakantieparken dragen gezamenlijk zorg voor de coördinatie en inhoudelijke voorbereiding van het bestuurlijke Rijk-Regio overleg zoals dat is opgenomen in artikel 6 van het Convenant.

2. Dit overleg vindt minimaal 1 maal per jaar plaats conform de bepalingen in het Convenant Regio Deal.
3. Het Rijk-Regio overleg wordt voorbereid in overleg tussen het Rijk en het Ambtelijk Kernteam. Waar nodig worden andere publieke- en private regiopartners hierbij betrokken.

Artikel 11: Inwerkingtreding, duur en beëindiging

1. Deze Overeenkomst treedt in werking met ingang van de dag van ondertekening door Partijen.
2. Deze Overeenkomst is gesloten voor bepaalde tijd en eindigt voor alle Partijen per 31 december 2029 (of na afronding van de laatste inhoudelijke- en financiële verantwoording van Regio Deal middelen).
3. Partijen hebben de intentie om de samenwerking ook na de beëindiging van de Regio Deal voort te zetten. Partijen treden in het voorlaatste jaar van de Regio Deal met elkaar in overleg elkaar om vast te stellen of en hoe zij hier invulling aan willen geven.

Artikel 12: Tussentijdse wijziging

1. Als zich gedurende deze Overeenkomst omstandigheden voordoen, die niet in redelijkheid voorzienbaar waren ten tijde van de ondertekening van deze Overeenkomst en die wezenlijke gevolgen hebben voor de uitvoering van deze Overeenkomst, zullen Partijen met elkaar in overleg treden over de vraag of deze omstandigheden noodzaken tot wijziging van deze Overeenkomst.
2. Partijen treden in overleg binnen 21 kalenderdagen nadat een partij de wens daartoe onder opgave van de in het vorige lid bedoelde onvoorziene omstandigheden per mailbericht dan wel schriftelijk te kennen heeft gegeven aan de Regiegroep.
3. Indien de Regiegroep een wens tot wijziging, als bedoeld in het vorige lid, heeft ontvangen, brengt het Ambtelijk Kernteam dit bericht en een eventuele toelichting ter kennis van alle Partijen.
4. Een ingediende wens tot wijziging laat onverlet de bevoegdheid die toekomt aan iedere Partij de Overeenkomst op te zeggen.
5. Besluiten tot wijziging van de overeenkomst op grond van dit artikel dienen unaniem te worden genomen.

Artikel 13 Opzegging

1. Elke Partij kan deze Overeenkomst tussentijds opzeggen, per 1 januari van het eerstvolgende kalenderjaar, met inachtneming van een opzegtermijn van minimaal zes maanden. Deze opzegging geschiedt met redenen omkleed waarbij door de opzeggende partij met zwaarwegende argumenten wordt gereflecteerd op de ten tijde van het sluiten van deze Overeenkomst bestaande intentie een langdurige samenwerking tot stand te brengen en de constatering dat deze intentie niet gestand kan worden gedaan.
2. De in het vorige lid genoemde opzegtermijn van zes maanden dient ertoe, de opzeggende Partij dan wel een van de overige Partijen in de gelegenheid te stellen om met elkaar in overleg te treden over de in de opzegging gegeven reden(en) voor de opzegging.
3. Indien een Partij ook na een overleg, als bedoeld in het vorige lid, volhardt in de opzegging, blijft deze partij gehouden aan de toegezegde bijdrage in de VAT-kosten tenzij een andere deelnemende partij, of een eventueel nieuw toetredende partij deze verplichtingen overneemt.

Artikel 14: Geschillenbeslechting

1. Geschillen over de naleving van deze Overeenkomst worden zo veel mogelijk in onderling overleg beslecht.
2. Als een of meer Partijen van oordeel zijn dat er sprake is van een geschil over de naleving van deze Overeenkomst kan door deze partij(en) per mailbericht schriftelijk aan de andere Partijen worden voorgesteld om over het door de desbetreffende Partij(en) omschreven geschil met elkaar in overleg te treden. Kennisgeving verband houdende met bovengenoemde mailbericht zullen geschieden aan de bij het Ambtelijk Kernteam bekende emailadressen.

3. Indien sprake is van een voorstel als bedoeld in het vorige lid, komt het Ambtelijk Kernteam binnen 21 kalenderdagen bijeen om over dit voorstel met elkaar en de desbetreffende Partij(en) te overleggen.
4. Indien na het in vorige lid bedoelde overleg de desbetreffende Partij(en) hun standpunt over een voor hen bestaand geschil handhaven, kan het Ambtelijk Kernteam aan de Partij(en) als bedoeld in het tweede lid, voorstellen het geschil voor te leggen aan de Regiegroep.

Artikel 15: Bevoegde rechter

1. Als een geschil niet kan worden opgelost door middel van het vorige Artikel staat het Partij(en) vrij dit geschil voor te leggen aan de bevoegde rechter.
2. Bevoegde rechter in het kader van deze Overeenkomst is de Rechtbank Gelderland, locatie Arnhem.

Artikel 16: Toetreding andere partijen

1. Indien gedurende de looptijd van de Regio Deal blijkt dat het opportuun is om andere partijen bij deze overeenkomst te betrekken, dan staan Partijen ervoor open dat af te wegen en hier gezamenlijk over te besluiten.
2. Een schriftelijk verzoek of voorstel tot toetreding van een nieuwe partij, wordt met redenen onderbouwd voorgelegd aan het Ambtelijk Kernteam, die het verzoek bespreekt en het verzoek met een positief of negatief advies voorlegt aan de Regiegroep.
3. Nieuwe partijen dienen bij hun verzoek tot toetreding schriftelijk te verklaren dat zij alle uitgangspunten en bepalingen van deze Overeenkomst onderschrijven.
4. Partijen besluiten binnen één kalendermaand nadat het verzoek tot toetreding is ontvangen.
5. Besluiten tot toetreding van een nieuwe partij op grond van dit artikel dienen unaniem te worden genomen.

Artikel 17: Evaluatie

1. Partijen zijn overeengekomen om de met deze Overeenkomst beoogde samenwerking en de inhoud van deze Overeenkomst in onderling overleg te evalueren.
2. Een tussentijdse evaluatie vindt plaats in januari 2026.
3. Een eindevaluatie vindt plaats aan het eind van de looptijd van de Overeenkomst. Bij deze eindevaluatie wordt ook de intentie tot continuering van de samenwerking betrokken.
4. Evaluaties vinden plaats in het Ambtelijk Kernteam. Een kort verslag van de evaluatie wordt ter informatie voorgelegd aan de Regiegroep.

Artikel 18: Slotbepalingen

1. Per door Partijen ondertekend addendum kan een door te voeren wijziging van deze Overeenkomst worden vastgelegd dan wel een bijlage worden toegevoegd;
2. In geval in een of meer bijlagen afgeweken wordt van hetgeen in de Overeenkomst tussen Partijen is overeengekomen, prevaleert hetgeen in de Overeenkomst is overeengekomen;

Regio Deal Veluwe II

Veluwe in Balans

Partijen:

1. De Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, mevrouw Mona Keijzer, hierna te noemen: VRO;
2. De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, J.J.M. Uitermark, hierna te noemen: BZK;
3. De Minister van Infrastructuur en Waterstaat, de heer Barry Madlener, hierna te noemen: IenW;
4. De Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, mevrouw Femke Wiersma, hierna te noemen: LNV;
5. De staatssecretaris van Defensie, de heer Gijs Tuinman, hierna te noemen: DEF.

Partijen genoemd onder 1 tot en met 5 ieder handelend als bestuursorgaan en vertegenwoordiger van de Staat der Nederlanden hierna samen te noemen: het Rijk;

6. Het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland, handelend in haar hoedanigheid van bestuursorgaan, rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer P. Drenth, gedeputeerde, hierna te noemen: provincie Gelderland;

Alle Partijen hierna allen tezamen te noemen: Partijen.

Partners:

- De Veluwe Alliantie; een netwerksamenwerking van ca. 40 Partijen (publiek en privaat) die op basis van een samenwerkingsovereenkomst hebben gecommitteerd aan het gezamenlijk realiseren van de VeluweAgenda.
- De stuurgroep van het Programma Vitale vakantieparken (VVP); een samenwerking van elf Veluwe gemeenten en de provincie Gelderland, waarin samen met recreatieondernemers en andere Partners wordt gewerkt aan vraagstukken op en rond Veluwe vakantieparken.
- Het Nederlands Bureau voor Congressen en Toerisme (NBTC); de nationale destiniatiemanagement-organisatie van en voor Nederland.

Alle Partners hierna allen tezamen te noemen: Partners.

Begripsbepaling:

In dit convenant wordt verstaan onder:

- *Regio Deal*: convenant dat door de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, eventueel een andere minister/staatssecretaris en één of meer regionale partijen is gesloten om de kwaliteit van leven, wonen en werken van inwoners en ondernemers in een regio te verbeteren;
- *Regio Envelop*: het bedrag van € 900 miljoen dat het kabinet Rutte IV beschikbaar heeft gesteld om in de periode van 2022 - 2025 nieuwe Regio Deals af te sluiten;
- *Regiokassier*: publieke regionale Partij, zijnde een provincie, gemeente of openbaar lichaam als bedoeld in artikel 8, eerste lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen of een van de openbare lichamen Bonaire Sint-Eustatius of Saba, die ten behoeve van de uitvoering van de Regio Deal de taak van kassier vervult of zal vervullen;
- *Regionale private financiering*: voor de uitvoeringsactiviteiten van de Regio Deal beschikbaar gestelde financiële bijdragen of bijdragen in natura van een private regionale Partij;
- *Regionale publieke financiering*: voor de uitvoeringsactiviteiten van de Regio Deal beschikbaar gestelde financiële bijdragen of bijdragen in natura van een publieke regionale Partij, niet zijnde een specifieke uitkering, opdracht of subsidie van het Rijk;
- *Specifieke uitkering ten behoeve van de uitvoeringsactiviteiten Regio Deals*: betreft de specifieke uitkering waarin de juridische- en financiële kaders en verplichtingen voor het toekennen van de rijksmiddelen uit de Regio Envelop aan een regiokassier door het Rijk staan.
- *Partner*: organisatie die betrokken wordt bij de Regio Deal door Partijen, maar de Deal niet aangaat en waarvoor geen specifieke actie in de Regio Deal kan staan.
- *Regio Deal Veluwe I*: Regio Deal afgesloten voor de periode 2020-2025;
- *GEUS*: agrarische enclave (Garderen, Elspeet, Uddel en Speuld);
- *Gouden randen van de Veluwe*: dit betreft de geografische randen van de Veluwe en de agrarische enclave GEUS. In deze gebieden loopt de natuur van de Veluwe over in woonkernen en landelijk gebied, met een afwisseling van natuur en landschap, agrarische activiteiten, recreatie en andere economische bedrijvigheid;
- *Natuurnetwerk Nederland*: het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied;
- *Agrotoerisme*: een vorm van recreatie op het agrarische platteland. Het maakt deel uit van de zogenaamde multifunctionele landbouw, waarbij bedrijven hun agrarische productie combineren met het leveren van diensten aan de samenleving: zorglandbouw, boerderijeducatie, boerderijwinkels/korte ketens, agrarische kinderopvang, agrarisch natuurbeheer en agrotoerisme;
- *Bezoekersdruk*: de mate waarin een gebied wordt bezocht door bezoekers. Dit zegt iets over de potentiële impact van bezoekers op het gebied;
- *Vrijetijdseconomie*: de vrijetijdseconomie bestaat uit de productie, distributie en consumptie van goederen en diensten ten behoeve van de vrijetijdsbesteding van mensen;
- *Bestemmingsmanagement*: het spreiden van bezoekers in tijd en ruimte, door in partnerschap tussen overheden, ondernemers en grondeigenaren invulling te geven aan recreatiezonering, recreatieve routes, ontvangstlocaties en beleavingsgebieden;
- *Dorpendeals*: de Dorpendealregeling is een subsidieregeling van de provincie Gelderland, gericht op het bevorderen van de leefbaarheid van dorpen en wijken in Gelderland. Met deze subsidieregeling ondersteunt de provincie projecten die de sociale verbondenheid versterken. Waar dorpendeals tot stand komen via deze Regio Deal, kan het budget van de dorpendealregeling worden beschouwd als regionale cofinanciering;
- *Pauzepark*: een voormalig vakantiepark waar kwetsbare personen met specifieke zorgbehoeften, die nu verspreid en 'onzichtbaar' op de vakantieparken wonen, de mogelijkheid krijgen om met passende zorg en ondersteuning tijdelijk te wonen. Het doel is om perspectief te bieden op duurzame participatie en integratie in de Regio en de samenleving en ook door te stromen naar het reguliere woonaanbod.

Algemene overwegingen

1. Rijk en Regio werken samen in Regio Deals aan complexe, regionale opgaven gericht op het vergroten van de kwaliteit van leven, wonen en werken in de regio ('brede welvaart').

2. Regio Deals beogen de samenwerking tussen overheden, onderwijs, bedrijven, maatschappelijke organisaties en inwoners in de Regio en tussen Rijk en Regio te versterken.
3. Voor de Regio Deals zijn middelen beschikbaar uit de Regio Envelop, waarbij vanuit het partnerschap vertrekpunt is dat de Rijksbijdrage gepaard gaat met minimaal eenzelfde bijdrage aan regionale (publieke en/of private) financiering.
4. De Regio Deals onderscheiden zich door haar integrale en gezamenlijke programmatische aanpak met lerend en adaptief karakter en met financiering van zowel Rijk als Regio van reguliere beleidsinstrumenten.
5. De Regio Deals zijn bedoeld als een tijdelijke impuls voor regionale ontwikkeling met een duurzaam effect, waarbij geleerde lessen en structurele exploitatiekosten van lange termijn investeringen worden geborgd.
6. De middelen uit de Regio Envelop voor de Regio Deals vijfde tranche worden door VRO beschikbaar gesteld als specifieke uitkering op grond van het Besluit specifieke uitkering Regio Deals vierde, vijfde en zesde tranche.

Specifieke overwegingen

Kenmerk regio

1. De Veluwe behoort tot de grootste aaneengesloten natuurgebieden in Noordwest-Europa met een indrukwekkende diversiteit aan dieren en planten. Het gebied kent grote verschillen in landschap, identiteit en cultuur;
2. Op en rond de Veluwe wonen, werken en recreëren bijna één miljoen mensen. Daarnaast brengen jaarlijks meer dan twee miljoen bezoekers uit andere delen van Nederland en het buitenland een bezoek aan de Veluwe;
3. In de landelijke gebieden direct rondom de Veluwe is de agrarische sector van groot belang. Niet alleen in de vorm van boerenbedrijven, maar bijvoorbeeld ook toeleverende en verwerkende industrie en kennisinstellingen;
4. De Veluwe zoals we die nu kennen, is in belangrijke mate door de mens gemaakt, met dorpen, steden, beken en sprengen, bossen, stuifzanden, heidevelden en landgoederen. De combinatie van natuur en cultuurhistorie tot ver vóór de jaartelling maakt de Veluwe uniek;
5. De bewoners van de Veluwe waarderen hun omgeving en voelen zich daar sterk bij betrokken. Voor hen is het van belang dat het goed gaat met de natuur, dat de kernen en het landelijk gebied leefbaar blijven en dat de Veluwse economie goed blijft draaien. Nu, en in de toekomst.

Opgaven

6. De biodiversiteit op en rond de Veluwe gaat achteruit door onder andere de optimalisatie van agrarisch gras- en akkerland (wat o.a. tot te veel stikstof leidt), versnippering en fragmentatie van het landschap, klimaatverandering en verstoring door de toenemende druk van toerisme en (dag) recreatie;
7. Het aantal inwoners op en rond de Veluwe neemt fors toe. Vóór 2030 moeten er alleen al in Gelderland 100.000 woningen worden bijgebouwd bovenop de ruim 900.000 woningen die de provincie op dit moment telt. Bovendien is 80% van de bezoekersdruk op de Veluwe afkomstig van eigen inwoners. Er zijn stevige ingrepen nodig die gericht zijn op het spreiden van het groeiend aantal recreanten, om te voorkomen dat de kwetsbare natuur op de Veluwe verder verslechtert. Tegelijkertijd zijn de extra inwoners belangrijk voor de Regio: ook de Veluwe kent vergrijzing en wil voorkomen dat jonge mensen wegtrekken. Het behoud en toekomstbesteding maken van voorzieningen en het aantrekkelijk houden van de dorpen, steden en omgeving is voor ouderen én jongeren van belang;
8. De (sociaaleconomische) impact van de landbouwtransitie aan de randen van de Veluwe is zeer groot. In talrijke gebieden, zoals de agrarische enclave Garderen-Elspeet-Uddel-Speuld (GEUS), zijn bijna alle boerenbedrijven als potentiële piekbelasters in beeld. Die impact treft niet alleen de boeren zelf, maar ook de onderliggende agrarische ketens en de gemeenschappen waarin deze sector geworteld is. De sociale cohesie is van oudsher sterk, maar staat onder druk. Het vertrouwen in de overheid en instituties neemt af. De transitie van het landelijk gebied, met veel stoppende of omschakelende boeren, vraagt om nieuwe economische perspectieven en investeringen in een toekomstbestendig buitengebied. Waar deze nieuwe perspectieven uitblijven, ontstaat een voedingsbodem voor ondermijnende criminaliteit. Een voorbeeld hiervan is het gebruik van leegstaande agrarische gebouwen voor de productie van synthetische drugs;
9. Binnen de recreatieve sector zijn investeringen nodig. Het reisgedrag en de wensen van recreanten en toeristen veranderen, en een deel van de hotels en vakantieparken kampt met een kwaliteits- en duurzaamheidsachterstand. Een gezonde vrijetijdseconomie vraagt om excellente accommodaties met een duurzame energievoorziening, een lokale, unieke beleving met

toegankelijk erfgoed, boeiende activiteiten voor jong en oud, en duurzame vervoersmogelijkheden naar en op de Veluwe;

10. Verouderde vakantieparken kampen met sociale problematiek, met mensen die nergens anders terecht kunnen. Bovendien zorgen de snelheid en grote impact van de veranderingen in sommige gebieden voor sociaal-maatschappelijke onrust en afnemend vertrouwen in elkaar en in instituties;
11. Aan deze meervoudige opgave wordt al geruime tijd door een groot aantal stakeholders hard gewerkt. In de lopende Regio Deal Veluwe I¹ is te zien hoe belangrijk het instrument Regio Deal is als impuls voor het versterken van de balans tussen natuurwaarden en leefbaarheid in relatie tot recreatie. Er worden resultaten geboekt in het spreiden van recreanten en toeristen in tijd en ruimte, waarmee de kwetsbare natuur in het Veluwemassief wordt ontzien en een bijdrage wordt geleverd aan zowel de sociaal maatschappelijke vitaliteit als de lokale economie waar dat past en gewenst is. Voor duurzame verbetering is een langere adem vereist. Bovendien strekken de gesignaleerde opgaven voorbij de horizon van 2025.

Nationale doelstellingen

12. Door de recreatieve druk op de kwetsbare natuur van de Veluwe te verminderen en te spreiden draagt de Regio Deal bij aan het herstellen en versterken van de (unieke) natuur op en rond de Veluwe, grotendeels onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland;
13. De Regio Deal helpt de stikstofdepositie als gevolg van de landbouw te verminderen door in te zetten op de ontwikkeling van onder andere agrotourisme. Ook daarmee wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan het natuurherstel op de Veluwe;
14. De Regio Deal draagt door een inzet op verduurzaming van vakantieparken bij aan nationale klimaatdoelstellingen gericht op CO₂-reductie, de warmtetransitie en het komen tot een circulaire economie;
15. De Regio Deal draagt concrete oplossingen aan voor de ruimtelijke puzzel die op de Veluwe (en in Nederland) gelegd moet worden en geeft ook een verdere uitwerking en invulling aan de transitielandschappen zoals Mooi Nederland² beschrijft;
 - Door de aanpak van sociale problematiek op vakantieparken draagt de Regio Deal bij aan nationale doelstellingen op het gebied van bestaanszekerheid en kwetsbare groepen. Dit raakt aan het programma Housing First³ en het Programma Vitale Vakantieparken⁴ van de Provincie Gelderland;
 - De Regio Deal stimuleert het gebruik van openbaar vervoer en andere vormen van duurzame mobiliteit. Dit draagt bij aan de ambitie van het kabinet om de uitstoot in de mobiliteitssector fors te verlagen;
 - Het ministerie van Defensie is gestart met het Programma Transformatie Vastgoed Defensie en het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie⁵, waarmee het een belangrijke rol zal spelen in Nederland. Dit geldt met name voor de Veluwe, omdat dit een gebied is met een rijke militaire geschiedenis. Deze initiatieven bieden unieke en historische kansen om op korte en lange termijn samen te werken aan grote uitdagingen op de Veluwe, zoals mobiliteit en recreatie, landbouw- en natuurtransitie, erfgoedbehoud en de energietransitie. Vooral aan de randen van de militaire terreinen ontstaan er mogelijkheden voor synergie met andere gebiedsopgaven. Defensie zoekt daarom actief samenwerking met diverse Partijen en Partners om deze ambitieuze doelen te realiseren.

Komen het volgende overeen:

1. Doelen, aanpak en resultaten Regio Deal Veluwe II

Artikel 1 – Doelen

De inspanningen van Regio Deal Veluwe II richten zich op vier doelen:

1. Het bieden van nieuwe perspectieven voor (de Gouden Randen van) de Veluwe met (agro) recreatie, erfgoed en zorg. Deze perspectieven sluiten aan bij de aanpak voor de verstedelijkingsopgave en de opgaven voor het landelijk gebied. Op die manier ontlasten en beschermt de Regio de kwetsbare natuur in het centrale Veluwemassief en voegen Partijen en Partners kwaliteit toe aan het platteland;

¹ Zie ook <http://www.elkeregiotelt.nl/alle-regio-deals/veluwe>

² Zie ook <https://www.mooinederland.nu/>

³ Zie ook <https://housingfirstnederland.nl/>

⁴ Zie ook <https://www.vitalevakantieparken.nl/>

⁵ Zie ook <https://www.defensie.nl/onderwerpen/ruimte-voor-defensie>

2. Versterken van de inzet op leefbaarheid, inclusiviteit en betrokkenheid. Partijen en Partners zorgen ervoor dat zoveel mogelijk inwoners en gebruikers van de Regio meedoen en meeprofiten van de resultaten van deze Regio Deal;
3. Verbeteren van de kwaliteit en duurzaamheid van recreatieve voorzieningen en mobiliteit naar, op en rond de Veluwe. Daarmee draagt de Regio bij aan de biodiversiteit, de klimaatopgave, circulariteit, de energietransitie én aan een toekomstbestendige vrijetijdseconomie;
4. Intensiveren en verbreden van de samenwerking tussen overheden, eigenaren, gebruikers, bedrijfsleven en kennisinstellingen. Het delen van innovaties en praktijkervaringen, niet alleen onderling maar ook met Partijen elders in Nederland.

Overkoepelend geldt dat de Regio Deal zich richt op een aantal korte termijn doelen met concrete resultaten, die binnen drie á vier jaar zijn gerealiseerd. Op die manier fungeert de Regio Deal als vliegwiel voor intensivering van de samenwerking tussen alle Partners in het gebied en zorgt de Regio Deal voor verbinding van sectorale beleidsvelden. Zo biedt de regio perspectief aan het gebied en wordt gewerkt aan vertrouwen bij inwoners en ondernemers. Daarnaast heeft de Regio Deal een scherpe focus op vrijetijdseconomie. Partijen en Partners nemen het werk niet over van de andere beleidstafels, zoals het Nationaal Programma Landelijk Gebied, maar zijn hier flankerend aan.

Artikel 2 – Aanpak

1. Programmaliijn A: Nieuwe perspectieven voor de (Gouden randen van de) Veluwe.
De (Gouden randen van de) Veluwe klaar voor de toekomst: daar zet deze programmalijn zich voor in. Dat gebeurt aan de hand van de volgende inspanningen/interventies:
 - *Ontwikkeling van agrotourisme.* Multifunctionele landbouw biedt boeren de kans om hun inkomsten te diversifiëren door naast traditionele landbouwactiviteiten ook diensten zoals agrotourisme aan te bieden. Daarmee kunnen ze profiteren van de groeiende vraag naar authentieke plattelandservaringen. Agrotourisme stelt boerderijen in staat om bezoekers te betrekken bij educatieve rondleidingen, boerderijverblijven en lokale culinaire evenementen, waardoor ze een belangrijke rol kunnen spelen in het promoten van duurzaam toerisme en het behouden van rurale gemeenschappen en landschappen. Bovendien stimuleert agrotourisme het gebruik van duurzame korte voedselketens, waardoor lokaal geproduceerde producten ook lokaal worden geconsumeerd. De interventies op dit vlak laten zich als volgt samenvatten:
Bij veel agrarische ondernemers en betrokken overheden zijn de mogelijkheden van multifunctionele landbouw en agrotourisme onbekend. Deze Regio Deal draagt bij aan bekendheid, door bijvoorbeeld voorlichtingsbijeenkomsten te organiseren, om te verkennen hoe de toekomst van agrotourisme eruit kan zien. Hierbij is de aanname dat meer agrarische ondernemers agrotourisme-activiteiten ontwikkelen, zodra zij weet hebben van de kansen die dit biedt.
 - Boerenbedrijven worden veelal gefinancierd door banken. Voor de transformatie van bedrijven zijn banken van cruciaal belang, omdat zij bijvoorbeeld akkoord moeten gaan met een andere invulling van de bedrijfsactiviteiten. Vanuit de Regio Deal wordt samenwerking met banken opgezocht, om te verkennen hoe banken kunnen bijdragen aan de ontplooiing van onder andere agrotourisme-activiteiten.
 - Met de Regio Deal wordt bijgedragen aan het actief helpen van agrarische ondernemers bij het transformeren van hun onderneming, bijvoorbeeld door coaches en professionals in te zetten. Deze personen kunnen hen helpen bij vergunningverleningstrajecten of bij de ontwikkeling van een ondernemersplan met sluitende businesscase.
 - De agrarische enclave GEUS en de IJsselvallei zijn geschikt als omgevingen waar gestart kan worden met deze interventies, omdat veel agrarische ondernemingen die hier actief zijn, in beeld zijn als piekbelaster. De lessen die worden geleerd tijdens de uitvoering van deze interventies, bijvoorbeeld als het gaat om eventueel belemmerende regelgeving, zijn vervolgens toepasbaar in andere delen van de Veluwe, zoals Veluwezoom en Gelderse Vallei, maar ook andere delen van Nederland. Een belangrijke randvoorwaarde voor het slagen van deze interventies is de betrokkenheid van de Land- en Tuinbouworganisatie (LTO), omdat LTO een goed netwerk heeft binnen de agrarische sector en op die manier voor draagvlak kan zorgen. Deze interventies zijn complementair aan de activiteiten die

worden ondernomen vanuit het Gelderse Programma Landelijk Gebied⁶.

- *Energie op Eigen Kracht.* Vakantieparken moeten de komende jaren van het gas af, dat is niet eenvoudig. Zo zijn er weinig mogelijkheden voor eigen opwek, liggen vakantieparken veelal verspreid over de Veluwe en kunnen vakantieparken vaak niet worden aangesloten op een collectieve oplossing zoals een warmtenet, omdat dit niet rendabel is. Bovendien moeten nieuwe technologieën zich nog bewijzen. De ontwikkeling van deze technologieën vraagt grote investeringen, die voor een individuele ondernemer/eigenaar niet op te brengen zijn. Met deze interventie gaan we samen met Partners, waaronder de TU Delft, een aantal parken selecteren om de komende jaren concreet te testen hoe we bestaande kennis en technologie kunnen toepassen op vakantieparken om energie te besparen, op te wekken en op te slaan. Het gaat bij deze interventie in algemene zin om het toepassen van nieuwe technologie voor vakantieparken als decentrale energiesystemen, zodat zij meer zelfvoorzienend worden. De ervaringen die opgedaan worden, zijn ook toepasbaar voor onder andere buurtschappen en bedrijventerreinen. Ter voorbereiding op deze interventie voert het programma Vitale Vakantieparken vergevorderde gesprekken met betrokken Partijen en Partners, waaronder gemeenten en private Partijen zoals The Green Village, een gerenommeerd 'living lab' van de TU Delft. Dankzij de verbinding met The Green Village is de technische kennis en ervaring aanwezig om van de pilots een succes te maken.
- *Nieuwe recreatieve voorzieningen.* In de stedelijke uitloopgebieden rondom en aan de randen van de Veluwe draagt de Regio Deal bij aan nieuwe recreatieve voorzieningen, zoals musea, aantrekkelijke recreatief routenetwerken met hoge belevingswaarde zoals thematische wandelroutes en andere vormen van recreatieve trekpleisters. Deze interventie gaat ervan uit dat nieuwe voorzieningen ertoe leiden dat bezoekers zich beter op en rond de Veluwe verspreiden, waardoor de druk op bestaande voorzieningen afneemt, kwetsbare natuur wordt ontlast en daarmee de biodiversiteit toeneemt. Hierbij is van belang dat de nieuwe voorzieningen aantrekkelijk zijn en een duidelijk onderscheidend karakter hebben ten opzichte van de bestaande voorzieningen. Alleen dan zal het verspreidingseffect optreden. Ook is er een duidelijke link met interventies uit programmalijn C. Waar mogelijk worden de nieuwe recreatieve voorzieningen gecombineerd met de interventie om de recreatieve mobiliteit te verbeteren.
- *Vakantielandchap van de toekomst.* De interventies vanuit dit initiatief richten zich op een herpositionering van verblijfsrecreatie en dagrecreatie. Een belangrijke vraag daarbij is hoe de Veluwe er over twintig tot dertig jaar uitziet en welke consequenties heeft dat voor het handelen de komende periode. Hierbij worden ingegaan op, en nieuwe oplossingen geboden voor, vraagstukken als:
 - De invloed van de grote ontwikkelingen op de Veluwe (verstedelijking, landbouwtransitie, natuurherstel etc.) op de positie en plek van de vakantieparken en de ontwikkelopgave voor de dagrecreatie;
 - Gewenste (verschijnings)vormen van verblijfsrecreatie en dagrecreatie, menging tussen de verschillende functies (wonen, werken, zorg en recreatie);
 - Nieuwe verdienmodellen die mogelijk en wenselijk zijn voor het beheer van het landschap;
 - Consequenties voor het recreatieve gebruik en beheer als het systeemherstel van bodem, water en ecologie als uitgangspunt wordt gekozen.

De interventies bestaan uit het ontwikkelen en testen van een aantal concepten die hier invulling aan geven. Deze worden vervolgens gebiedsgericht toegepast, bijvoorbeeld in de agrarische enclave GEUS, waarbij het een grote meerwaarde heeft dat verblijfs- en dagrecreatie in samenhang wordt ontwikkeld. Hierbij wordt samengewerkt in een brede coalitie van de programma's Vitale Vakantieparken en Veluwe op 1, gemeenten en provincie, terreinbeherende organisaties, agrarische sector, ondernemers en ministeries. De eerste concepten worden ontwikkeld binnen de huidige (lopende) Regio Deal. Met de nieuwe Regio Deal kan de Regio deze concepten doorontwikkelen en opschalen naar concrete integrale gebiedsopgaven, door voort te bouwen op het stevige samenwerkingsverband tussen publieke en private Partners dat de afgelopen periode is opgebouwd. Met deze interventie sluiten Partijen en Partners ook aan bij het ontwerpatelier, dat vanuit het programma Mooi Nederland

⁶ Concept ontwerpprogramma Vitaal Landelijk Gebied Gelderland 2024 – 2035

wordt ontwikkeld.

2. Programmalijn B: Versterking van de leefbaarheid, inclusiviteit en betrokkenheid op en rond de Veluwe.

Deze programmalijn richt zich op het versterken van de leefbaarheid, inclusiviteit en betrokkenheid op en rond de Veluwe. Kortom, de interventies in deze programmalijn hebben een focus op de bewoners van de Veluwe en hun omgeving. Daarvoor worden de volgende activiteiten in gang gezet:

- *Betrokken bewoners.* Er worden initiatieven ontwikkeld om bewoners meer te betrekken bij de Veluwe. Zo worden er programma's ontwikkeld die voor kennisoverdracht zorgen, bijvoorbeeld door basisschoolkinderen een unieke Veluwe ervaring te bezorgen of bewoners op te leiden tot gebiedsambassadeur en/of gids. De achterliggende gedachte is dat bewoners hun band met het gebied versterken en hier (nog) beter voor gaan zorgen en de acceptatie van noodzakelijke beperkende (natuur)maatregelen groter wordt, zodra zij (nog) meer kennis hebben over de Veluwe.
- *Dorpendeals.* In zgn. Dorpendeals⁷ maken Gelderse inwoners, gemeenten, ondernemers, maatschappelijke organisaties en de provincie afspraken om samen te werken aan de (sociale) verbondenheid en toekomstbestendigheid van een wijk of dorp. Net zoals een Regio Deal, werkt een Dorpendeal integraal en biedt het mogelijkheden om verschillende vraagstukken dwars door de grenzen van het sociale en ruimtelijke domein heen, gezamenlijk te adresseren. Vanuit de bestaande regeling worden lokale initiatieven vanaf 25.000 tot 400.000 euro gefinancierd, waarbij een eigen bijdrage van de desbetreffende gemeenschap wordt verwacht. Binnen de provincie zijn inmiddels tientallen Dorpendeals gesloten, maar de Veluwe blijft hierbij achter. De Regio Deal-middelen bieden de mogelijkheid om Dorpendeals voor de Veluwe een impuls te geven. De programma's Veluwe op 1 en Vitale Vakantieparken kunnen ondersteunen door kansen te identificeren en Partijen en Partners actief te attenderen op de mogelijkheid om een dorpendeal tot stand te brengen in een dorp of wijk. Hierdoor ontstaat beter zicht op de specifieke behoefte van een wijk of dorp, waardoor hier (nog) beter op kan worden ingespeeld. Als een Dorpendeal tot stand komt via de Regio Dealregeling, dan kunnen de Dorpendealmiddelen als cofinanciering worden ingezet voor de Regio Deal subsidieaanvraag. Deze interventie kan ook binnen één van de andere programmalijnen worden ingezet. Zo is het bijvoorbeeld mogelijk dat een Dorpendeal wordt gesloten in wijken of dorpen, die hard worden geraakt door de landbouwtransitie.
- *Pauzeparken.* De Regio ontwikkelt concrete oplossingen voor de vaak kwetsbare doelgroep die (permanent) verblijft op de vakantieparken in de Regio, waar dit eigenlijk niet is toegestaan. Hier is sprake van grootstedelijke problematiek verstoep in de bossen van de Veluwe, waarbij handhaving alleen, bij lange na niet voldoende is om tot passende oplossingen te komen. De afgelopen jaren is de noodzaak om tot een specifieke aanpak te komen onderzocht (om hoeveel mensen gaat het, wat is hun achtergrond) en zijn verkenningen uitgevoerd naar de wijze waarop overheden, zorginstellingen en corporaties hier mee aan de slag zouden moeten gaan. Met deze interventie geeft de Regio daar een concreet vervolg aan door een aantal voormalige vakantieparken te verwerven en daar mensen in kwetsbare positie op een verantwoorde wijze tijdelijk te huisvesten en ondersteuning te bieden bij de specifieke zorgbehoeften. Hiermee willen Partijen en Partners deze doelgroep perspectief bieden op duurzame participatie en integratie in de Regio en de samenleving. Deze locaties worden een 'Pauzepark' genoemd; een voormalig vakantiepark waar deze kwetsbare doelgroep de mogelijkheid krijgt om met passende zorg en ondersteuning tijdelijk te wonen. En daarbij vooruit durven te kijken naar een toekomst waarin ze zelfstandig wonen op een meer definitieve plek. Een belangrijke randvoorwaarde om deze interventie te laten slagen, is de betrokkenheid van en draagvlak bij gemeenten en andere (zorg)instellingen en de ondersteuning van het Rijk.
- *Camping van ons.* Deze interventie zet er op in om mensen met een smalle beurs een betekenisvolle, kwalitatief goede vakantie te blijven bieden, die past binnen de omgeving. De huidige ontwikkelingen (opkopen, investeringen, uitpanden, etc.) en algemene druk op ruimte maken dat de prijzen sterk stijgen. Daardoor worden bepaalde groepen uitgesloten. Door het faciliteren van nieuwe coöperatieve vormen van eigendom en gebruik, versterkt de Regio de

⁷ <https://www.gelderland.nl/subsidies/dorpendeal>

eigenheid en diversiteit van de Regio én bieden Partijen en Partners tegenwicht aan de sterke commerciële spelers in de Regio. Eigendom op deze manier betekent ook dat investeringen in de camping, binnen de Regio beschikbaar blijven.

- *Zorgeloos gastvrij.* De Veluwe wordt beter bereikbaar voor mensen met een serieuze beperking. De interventie is gericht op verschillende doelgroepen met wisselende behoeftes, op basis van een gezond en effectief businessmodel. De Regio sluit aan bij het lokale en regionale ondernemerschap, specificeert de doelgroepen, verbindt dit aan de transitie op de Veluwe, maakt nieuwe coalities met bijvoorbeeld verzekeringsmaatschappijen en zorginstellingen, en realiseert meerdere concrete toekomstbestendige voorbeeldconcepten op de Veluwe die ook elders als inspiratie kunnen dienen.

3. Programmalijn C: Bestemmingsmanagement en duurzame mobiliteit op en rond de Veluwe.

Deze programmalijn zet, in lijn met (en voortbouwend op) de inspanningen van de lopende Regio Deal Veluwe I, in op het verruimen van het recreatieve aanbod, het spreiden van bezoekers om zo de druk op overbelaste gebieden te verlichten en verduurzaming van de mobiliteit naar, op en rond de Veluwe. Daarvoor worden de volgende interventies gedaan:

- *Ontvangstlocaties en Toeristische Overstap Punten.* De Regio Deal draagt bij aan de verbetering van bestaande en realisatie van een aantal nieuwe ontvangstlocaties en Toeristische Overstap Punten (TOP's) aan de randen van de Veluwe. Bezoekers reizen hier met het openbaar vervoer naartoe of parkeren hun auto, waarna bezoekers actief per (deel)fiets of lopend of met een vorm van duurzaam vervoer de Veluwe betreden. De achterliggende gedachte van deze interventie is dat het verbeteren van bestaande en het openen van nieuwe ontvangstlocaties en TOP's tot een betere bereikbaarheid van de Veluwe en betere spreiding van bezoekers leidt. Ook vermindert het de negatieve gevolgen van mobiliteit, zoals CO₂-uitstoot, geluidsoverlast en de aantasting van de leefbaarheid en recreatieve beleving.
- *Verbeteren recreatieve mobiliteit.* Om de bezoekersstromen beter te verspreiden en de nieuwe recreatieve voorzieningen bereikbaar te maken, is het van belang om het recreatief routenetwerk (netwerk van onder andere fiets-, wandel- en ruitersporen) op het Veluwe massief goed te verbinden met het te ontwikkelen netwerk in de Gouden Randen. Concreet bestaat deze interventie bijvoorbeeld uit de ontwikkeling van loop- of fietsbruggen en wegaanpassingen over de snelwegen, waardoor specifieke delen van de Veluwe beter met meer belevingskwaliteit en op een duurzamere manier bereikbaar worden voor recreatie. Ook wordt het gebruik van duurzame mobiliteit, zoals fietsen en OV, gestimuleerd. In de praktijk blijkt dat het uitdagend is om voor deelmobiliteit sluitende business cases te maken, bijvoorbeeld doordat het gebruik (en daarmee de inkomsten) van deelfietsen door het jaar heen sterk fluctueert. Deze opgave vraagt een vorm van pionieren waarbij Partijen en Partners alle relevante vormen van duurzame mobiliteit betrekken en zij zich niet beperken tot deelmobiliteit. Daarnaast brengt de Regio ook in beeld welke vormen van flankerend beleid nodig zijn om hier een succes van te maken. Net zoals bij de ontvangstlocaties en TOP's, is de achterliggende gedachte van deze interventie dat deze tot een betere spreiding van bezoekers en een vermindering van de negatieve gevolgen van mobiliteit leidt.
- *Defensie.* Het Programma Transformatie Vastgoed Defensie⁸ en het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie⁹ leggen een extra claim op de ambitie om de mobiliteit op de Veluwe te verduurzamen. Defensie wil samen met de regionale betrokken partijen werken aan de uitvoering van haar eigen transitieopgave van het vastgoed. Tegelijkertijd ontstaat er ook een kans om het mobiliteitsvraagstuk van Defensie te koppelen aan de recreatieve mobiliteit waardoor er een 'win-win' situatie ontstaat. De Regio Deal maakt het mogelijk om hiervoor innovatieve concepten te ontwikkelen in samenspraak met het Rijksvastgoedbedrijf. De focus ligt op de thema's mobiliteit en recreatie, landbouw- en natuurtransitie, erfgoed en de energietransitie. Zo kan Defensie samen met de Regio werken aan het realiseren van een mobiliteitstransitie (gesteund vanuit het programma Transformatie Vastgoed Defensie). Daarmee draagt Defensie bij aan het behalen van de verduurzamingsambities die binnen de Regio zijn opgesteld.
- *Monitoren en sturen van bezoekersstromen.* Op dit moment wordt reisgedrag van bezoekers

⁸ <https://www.rijksvastgoedbedrijf.nl/onderwerpen/defensie-vastgoed>

⁹ <https://www.defensie.nl/onderwerpen/ruimte-voor-defensie>

gemonitord en worden bezoekersstromen waar mogelijk gestuurd. Hier is een professionaliseringsslag wenselijk, omdat er op dit moment nog te weinig zicht is op de bewegingen van de bewoners van de Veluwe. Hiervoor moeten nieuwe communicatie tools, zoals een routeplanner en Veluwe App, worden (door)ontwikkeld en geïmplementeerd. De monitoring kan vervolgens bijvoorbeeld worden verbeterd door – naast GPS-monitoring – nieuwe sensoren te gebruiken. Ook is het wenselijk om de data beter op te slaan, zodat dit tot nieuwe inzichten leidt en een duidelijk handelingsperspectief biedt voor het sturen van bezoekersstromen. Tot slot kan vanuit deze interventie worden onderzocht welke mogelijkheden er nog meer zijn om bezoekersstromen te sturen. Uiteindelijk moet dit ertoe leiden dat de bezoekersdruk op de Veluwe beter wordt verspreid. Binnen deze interventie is nadrukkelijk aandacht voor een goede behandeling en bescherming van persoonsgegevens. De activiteiten vinden uitsluitend plaats binnen de kaders van de Algemene verordening gegevensbescherming (AvG).

Voor alle drie de programmalijnen geldt dat de Regio Deal zich inzet op het met elkaar leren en innoveren. Dit vraagt goede monitoring van de aanpak en van de resultaten die daarmee worden bereikt. Partijen en Partners zullen de geleerde lessen en innovatieve aanpakken delen, zowel binnen de Regio als elders in het land. Op die manier rendeert de investering in de Regio Deal maximaal. Daarbij denkt de Regio bijvoorbeeld aan de aanpak rondom bestemmings-management, de transitie van de landbouw, de aanpak van sociale problematiek in vakantieparken en verduurzaming van vakantieparken. De wijze waarop lessen worden getrokken en gedeeld maakt onderdeel uit van het afwegingskader op basis waarvan subsidies worden verstrekt. Een bestaand platform waar geleerde lessen kunnen worden gedeeld, is het jaarlijkse Veluwe congres. Hier komen regionale partners samen om de samenwerking te verbeteren.

De uitvoering van deze Regio Deal bouwt voort op de uitvoering van Regio Deal Veluwe I. De samenwerking tussen de provincie Gelderland en de Partners in de Regio wordt vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst.

Artikel 3 – Beoogde resultaten

1. Programmalijn A: Nieuwe perspectieven voor de (Gouden randen van de) Veluwe.

- *Ontwikkeling van agrotourisme.* De drie typen interventies zetten in op de volgende resultaten:
 - Aanpak en inhoudelijke invulling van (voorlichtings)bijeenkomsten over onder andere agrotourisme langs geïnteresseerde agrariërs;
 - Afgeronde verkenning van samenwerking met banken op het gebied van bijvoorbeeld agrotourisme;
 - Afgeronde verkenning over hoe de gelddruk kan worden verminderd.
 - Bijdrage aan coaching en begeleiding agrariërs bij de transitie van hun bedrijf, bijvoorbeeld naar agrotourisme-activiteiten.
- *Energie op Eigen Kracht.* De Regio zet in op het afronden van een pilot waarin met een aantal vakantieparken en kennispartners concreet is getest hoe vakantieparken meer zelfvoorzienend kunnen worden door energie te besparen, op te wekken en op te slaan. Hierdoor ontstaat inzicht in de toekomstige energiebehoefte en mogelijke energiemix en oplossingen van vakantieparken die ook toepasbaar zijn voor andere decentrale energiesystemen waaronder buurtschappen en bedrijventerreinen.
- *Nieuwe recreatieve voorzieningen.* De Regio spant zich in om ten minste drie nieuwe (recreatief aantrekkelijke en onderscheidende) voorzieningen te realiseren (geografisch verspreid over de Veluwe) inclusief een aantrekkelijk recreatief netwerk, waarmee wordt bijgedragen aan een betere spreiding van bezoekers.
- *Vakantielandschap van de toekomst.* De Regio zet in op meerdere uitgewerkte samenhangende concepten verblijfsrecreatie en dagrecreatie, die in de praktijk worden getest op delen van de Veluwe. Hierdoor ontstaat een beter beeld welke vormen van recreatie in de toekomst succesvol kunnen zijn en welke bijdrage deze concepten kunnen leveren aan de uitdagingen op en rond de Veluwe, zoals de landbouwtransitie, natuurherstel en versterking van sociale cohesie.

2. Programmalijn B: Versterking van de leefbaarheid, inclusiviteit en betrokkenheid op en rond de Veluwe.

- *Betrokken bewoners.* De Regio zet in op het vergroten van de betrokkenheid van verschillende

type bewoners. Concreet verwachten Partijen en Partners een programma op te zetten om basisschoolleerlingen een unieke Veluwe ervaring te bezorgen, waardoor zij de Veluwe leren kennen en waarderen. Recreatieondernemers kunnen trainingen volgen over natuurinclusief ondernemen. Tot slot zijn een aantal vrijwilligers opgeleid tot gebiedsambassadeur en/of gids, die de waarde van de natuur uitdragen onder medebewoners en bezoekers van de Veluwe.

- *Dorpendeals*. De Regio spant zich in voor de ondertekening van circa vijf tot tien Dorpendeals op en rond de Veluwe, die bijdragen aan de opgaven van deze Regio Deal.
 - *Pauzeparken*. De Regio spant zich in om minimaal één Pauzepark-concept te realiseren op een voormalig vakantiepark, door daar mensen in kwetsbare positie op een verantwoorde wijze tijdelijk te huisvesten en ondersteuning te bieden bij de specifieke zorgbehoeften.
 - *Camping van Ons*. De Regio zet erop in om een samenwerkingsconcept uit te werken en de pilot 'Camping van Ons' te starten. Dankzij deze pilot kan in de praktijk worden getest hoe coöperatieve eigendom en gebruik van verblijfsrecreatie eruitziet, zowel juridisch, organisatorisch als financieel. Ook is er een traject ontwikkeld waarbij potentiële stoppers van kleinschalige campings worden benaderd over het voortzetten van hun camping, zodat het kleinschalige, duurzame en betaalbare karakter behouden blijft.
 - *Zorgeloos Gastvrij*. De Regio spant zich in voor een uitgewerkte aanpak voor het toegankelijk maken van vakantieparken voor mensen met een fysieke of geestelijke beperking, in de praktijk toegepast op een aantal parken en vertaald naar concrete toekomstbestendige voorbeeldconcepten op de Veluwe die ook elders als inspiratie kunnen dienen. Ook is de toegankelijkheid van recreatieve voorzieningen en de informatie hierover op de Veluwe verbeterd, door bijvoorbeeld in elke gemeente op en rond de Veluwe een toegankelijk rondje te maken waar bewoners en bezoekers van de natuur kunnen genieten.
3. Programmalijn C: Bestemmingsmanagement en duurzame mobiliteit op en rond de Veluwe.
- *Ontvangstlocaties en Toeristische Overstappunten*. De Regio spant zich in om ten minste drie ontvangstlocaties en/of TOP's te realiseren, waarmee wordt bijgedragen aan een betere bereikbaarheid van de Veluwe en betere spreiding van bezoekers. De locaties waar dit plaatsvindt, bevinden zich verspreid over de Veluwe.
 - *Verbeteren recreatieve mobiliteit*. De Regio spant zich in om een aantal nieuwe schakels in het recreatieve routenetwerk op en rond de Veluwe te realiseren, in de vorm van bijvoorbeeld wandel- en fietsbruggen over de snelwegen. Hierdoor ontstaan betere verbindingen. Niet alleen op de Veluwe, maar ook met en tussen de stedelijke uitloopgebieden. Ook is inzichtelijk gemaakt welk flankerend beleid noodzakelijk is om tot een sluitende business case te komen voor duurzame mobiliteit bij ontvangstlocaties en TOP's.
 - *Defensie*. De Regio spant zich in om samen met het RVB innovatieve mobiliteitsconcepten te ontwikkelen waarbij het mobiliteitsvraagstuk van defensie meehelpt de recreatieve mobiliteit op de Veluwe te verduurzamen. Daarbij is het verbeteren van het OV een belangrijke zoekrichting.
 - *Monitoren en sturen van bezoekersstromen*. De Regio zet in op het ontwikkelen en implementeren van nieuwe communicatietools gericht op eigen inwoners. Ook zet de Regio in op realisatie van sensoren om bezoekersgedrag te meten en de realisatie en doorontwikkeling van een database met reizigersinformatie, die kan worden benut om bezoekersstromen te sturen.

2. Inzet middelen Regio Envelop voor uitvoering Regio Deal Veluwe II

Artikel 4 – Uitgangspunten

1. Partijen en Partners beogen een gecoördineerde beleidsmatige inzet van hun gezamenlijke financiële middelen op basis van de afspraken in deze Regio Deal. De Regio geeft met die middelen uitvoering aan de Regio Deal Veluwe II zoals het initiëren en/of realiseren van programma's en projecten en andere uitvoeringsactiviteiten in het kader van de doelen en interventies van de Regio Deal Veluwe II zoals bedoeld in artikelen 1 tot en met 3. Op deze wijze zetten Partijen en Partners zich in om de regionale opgave van de Regio Veluwe te realiseren
2. VRO reserveert maximaal € 20 mln. inclusief eventueel verschuldigde BTW vanuit de Regio Envelop als Rijksbijdrage voor uitvoeringsactiviteiten als bedoeld in het eerste lid, volgens de in de onderstaande tabel opgenomen onderverdeling. Hierin zijn ook de

uitvoeringskosten oftewel VAT-kosten (Voorbereiding, Administratie en Toezicht) opgenomen, waarbij uitgegaan wordt van maximaal 3% van de Rijksbijdrage. De Regio garandeert minimaal een bedrag van in totaal 20 miljoen euro aan regionale financiering voor uitvoeringsactiviteiten als bedoeld in het eerste lid volgens de in de onderstaande tabel opgenomen onderverdeling:

Uitvoeringsactiviteiten	Maximale rijksbijdrage¹	Regionale Financiering	Totaal bedrag
1. Programmalijn A	€ 6,47 mln.	€ 6,56 mln.	€ 13,03 mln.
2. Programmalijn B	€ 6,47 mln.	€ 6,56 mln.	€ 13,03 mln.
3. Programmalijn C	€ 6,46 mln.	€ 6,56 mln.	€ 13,03 mln.
Uitvoeringskosten (VAT)	€ 0,6 mln.	€ 0,32 mln.	€ 0,92 mln.
Bijdragen totaal maximaal	€ 20,00 mln.	€ 20,00 mln.	€ 40,00 mln.

1) Dit bedrag is inclusief eventueel verschuldigde BTW.

- De verdeling opgenomen in de tabel in het tweede lid geldt als uitgangspunt. Partijen en Partners zijn zich ervan bewust dat gedurende de looptijd van de Regio Deal omstandigheden en/of prioriteiten kunnen wijzigen. Partijen en Partners kunnen, na bespreking in het Rijk-Regio-overleg, een gewijzigde verdeling over de programmalijnen afspreken. Op deze wijziging van Regio Deal Veluwe II is artikel 11 van toepassing.

Artikel 5 - Regiokassier

Partijen en Partners spreken af dat in het kader van de uitvoeringsactiviteiten van de Regio Deal Veluwe II de provincie Gelderland de rol zal vervullen van regiokassier. De regiokassier draagt zorg voor het nakomen van de voorwaarden en verplichtingen, zoals verwoord in de Specifieke uitkering ten behoeve van de uitvoeringsactiviteiten Regio Deals.

3. Governance uitvoering Regio Deal Veluwe II

Artikel 6 - Rijk-Regio-overleg

- Periodiek treden Partijen en Partners in overleg over de onderlinge samenwerking in het kader van de Regio Deal Veluwe II en met andere publieke en/of private samenwerkings Partners. Dit Rijk-Regio-overleg ziet toe op de uitvoering van Regio Deal zoals beschreven in dit convenant.
- Het Rijk-Regio-overleg vergadert tenminste eenmaal per jaar, over de voortgang van, en eventuele knelpunten of risico's in, de uitvoering van de Regio Deal en andere actualiteiten in de Regio.
- Het in het eerste lid bedoelde Rijk-Regio-overleg bestaat uit de volgende vertegenwoordigers:
 - vanuit de ministeries van het Rijk:
 - Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening;
 - Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
 - vanuit de Regio:
 - Provincie Gelderland;
 - Het programma Veluwe op 1;
 - het programma Vitale Vakantieparken.
- Het Rijk-Regio-overleg voorziet in zijn eigen werkwijze, waarbij het uitgangspunt is dat de Regio bij het organiseren, uitnodigen en verslagleggen de lead heeft.
- Het Rijk-Regio-overleg spreekt een escalatieregeling af.
- Betrokken Partijen en Partners zien zelf toe op een adequate verantwoording aan achterbannen en/of volksvertegenwoordigers.

4. Evaluatie, voortgang en communicatie Regio Deal Veluwe II

Artikel 7 – Evaluatie en voortgang

- De Regio brengt de beginsituatie van de regionale opgave in kaart. Daarnaast bepaalt de Regio een evaluatie-aanpak waarmee bijgehouden kan worden of de afgesproken aanpak (artikel 2) bijdraagt aan de doelen (artikel 1) van de Regio Deals. De beginsituatie en evaluatie-aanpak

zijn beschreven in het voorjaar van 2025.

2. De Regio stelt éénmaal per jaar een voortgangsrapportage op, met daarin:
 - a. de voortgang van de initiatieven en projecten;
 - b. in hoeverre Partijen en Partners op schema liggen om de beoogde resultaten (artikel 3) te behalen.
3. De jaarlijkse voortgangsrapportage wordt in concept voor 15 juni van ieder jaar voorgelegd aan Partijen, gelet op indiening voor 15 juli bij de minister van VRO in het kader van de specifieke uitkering.
4. De Regio kan met de jaarlijkse voortgangsrapportage de betrokken provinciale staten, gemeenteraden en betrokken programma's informeren. VRO gebruikt de jaarlijkse voortgangsrapportage als input voor de periodieke voortgangsrapportage van alle Regio Deals voor de Tweede Kamer van de Staten-Generaal.
5. VRO draagt zorg voor onderzoek, betreffende het geheel van de Regio Deals (o.m. de resultaten en effecten van de Deals voor brede welvaart). De Regio verleent haar medewerking hieraan.
6. De voortgangsrapportage en de geleerde lessen worden gedeeld en besproken op het jaarlijkse Veluwe congres, waar regionale Partners bijeenkomen om hun samenwerking te verbeteren.
7. BZK verzamelt binnen het geheel van de Regio Deals lessen en kennis over de (door)ontwikkeling van openbaar bestuur, waarmee mede uitvoering wordt gegeven aan de Actieagenda Sterk Bestuur.¹⁰

Artikel 8 – Communicatie

1. Partijen en Partners zien toe op een gezamenlijke communicatiestrategie en -plan, waarbij de Regio in de lead is.
2. De Regio zal bij projecten die deel uitmaken van de uitvoering van de Regio Deal Veluwe II vragen om in de communicatie over die projecten kenbaar te maken dat het project mede mogelijk is gemaakt in samenwerking tussen Rijk en Regio.

5. Slotbepalingen

Artikel 9 - Uitvoering in overeenstemming met Unierecht

De afspraken van deze Regio Deal en/of de daaruit voortvloeiende maatregelen worden in overeenstemming met het recht van de Europese Unie uitgevoerd en uitgewerkt in het bijzonder voor zover de afspraken vallen onder de werking van de Europese regels met betrekking tot aanbesteding, mededinging, staatssteun en technische normen en voorschriften.

Artikel 10 - Gegevensuitwisseling

1. De in het kader van (de uitvoering van) deze Regio Deal uitgewisselde dan wel uit te wisselen informatie is in beginsel openbaar. Indien een Partij verzoekt om geheimhouding zullen de overige Partijen deze informatie in beginsel geheimhouden en deze geheel noch gedeeltelijk aan enige derde bekendmaken, behoudens voor zover een verplichting tot openbaarmaking voortvloeit uit de wet, een rechterlijke uitspraak of deze Regio Deal.
2. Partijen dragen er zorg voor dat concurrentiegevoelige en/of privacygevoelige informatie uitsluitend wordt gedeeld voor zover dit in overeenstemming is met de relevante internationale, Europese en nationale wettelijke kaders. Zij kunnen hiertoe nadere afspraken vastleggen.

Artikel 11 - Wijzigingen

1. Elke Partij kan schriftelijk verzoeken deze Regio Deal te wijzigen. De wijziging behoeft de instemming van alle Partijen.
2. Partijen treden in overleg binnen 6 weken nadat een Partij het verzoek kenbaar heeft gemaakt bij VRO. VRO informeert de overige Partijen over de voorgestelde wijziging en vraagt hen om instemming.

¹⁰ Met de Actieagenda Sterk Bestuur (2022, zie overheid.nl) richt het ministerie van BZK zich op het versterken van de samenwerking binnen het Rijk en de samenwerking tussen Rijk, mede-overheden en niet-overheidsPartners.

3. Nadat alle Partijen aan VRO kenbaar hebben gemaakt in te stemmen met het verzoek tot wijziging wordt de wijziging en de verklaringen tot instemming als bijlage aan dit convenant gehecht.

Artikel 12 - Opzegging

1. Elke Partij kan de Regio Deal Veluwe II met inachtneming van een opzegtermijn van 3 maanden schriftelijk opzeggen, indien een zodanige verandering van omstandigheden is opgetreden dat deze Regio Deal billijkheidshalve op korte termijn behoort te eindigen. De opzegging moet de verandering in omstandigheden vermelden.
2. Wanneer een Partij deze Regio Deal opzegt, blijft de Regio Deal voor de overige Partijen in stand voor zover de inhoud en de strekking ervan zich daartegen niet verzetten.
3. Ingeval van beëindiging van de Regio Deal Veluwe II krachtens opzegging is geen van de Partijen jegens een andere Partij schadeplichtig.

Artikel 13 - Toetreding nieuwe Partijen

1. In overeenstemming met alle Partijen kunnen anderen tijdens de looptijd van de Regio Deal Veluwe II als nieuwe Partijen toetreden tot deze Regio Deal. Een toetredende partij dient de verplichtingen die voor haar uit de Regio Deal voortvloeien te aanvaarden.
2. Het schriftelijke verzoek tot toetreding met daarbij de concrete bijdrage aan de Regio Deal Veluwe II wordt gericht aan VRO. VRO informeert Partijen en vraagt hen om instemming.
3. Zodra alle Partijen aan VRO schriftelijk kenbaar hebben gemaakt in te stemmen met het verzoek tot toetreding, ontvangt de toetredende partij de status van Partij van de Regio Deal Veluwe II en gelden voor die partij de voor haar uit de deal voortvloeiende rechten en verplichtingen.
4. Het verzoek tot toetreding en de verklaringen tot instemming worden als bijlagen aan de Regio Deal Veluwe II gehecht.

Artikel 14 - Ongeldigheid

Indien een bepaling van de Regio Deal in enige mate als nietig, vernietigbaar, ongeldig, onwettig of anderszins als niet-bindend moet worden beschouwd, bijvoorbeeld wegens strijdigheid met het Besluit Specifieke uitkering Regio Deals vierde, vijfde en zesde tranche (zoals deze luidt op het moment dat de strijdigheid zich voordoet of alsdan in bestuursrechtelijke zin is vastgesteld), wordt die bepaling, voor zover nodig, uit de Regio Deal verwijderd en vervangen door een bepaling die wel bindend en rechtsgeldig is en die de inhoud van de niet-geldige bepaling zoveel mogelijk benadert. De overige bepalingen van de Regio Deal blijven in een dergelijke situatie ongewijzigd en onverminderd geldig.

Artikel 15 - Publiekrechtelijke medewerking en toepasselijk recht

1. De in het kader van Regio Deal door Partijen te verlenen (publiekrechtelijke) medewerking laat de publiekrechtelijke positie en bevoegdheden van Partijen onverlet.
2. Op deze Regio Deal is uitsluitend Nederlands recht van toepassing.

Artikel 16 – Nakoming

De Regio Deal is niet in rechte afdwingbaar. Partijen kunnen elkaar aanspreken op tekortkomingen in de nakoming van de Regio Deal in het Rijk-Regio overleg.

Artikel 17 - Ondertekening in verschillende exemplaren

De Regio Deal Veluwe II kan worden ondertekend door Partijen in verschillende exemplaren, die samengevoegd hetzelfde rechtsgevolg hebben alsof deze Regio Deal is ondertekend door alle Partijen in één exemplaar.

Artikel 18 - Citeertitel

Deze Regio Deal kan worden aangehaald als Regio Deal Veluwe II of als Regio Deal Veluwe in Balans.

Artikel 19 – Inwerkingtreding en looptijd

1. Deze Regio Deal treedt in werking met ingang van de dag na ondertekening door alle Partijen en eindigt op 31 december 2029.
2. Partijen kunnen, na bespreking in het Rijk-Regio-overleg, de looptijd van de Regio Deal wijzigen. Hierna moet door regiokassier een verzoek tot wijziging van de beschikking Specifieke uitkering ten behoeve van de uitvoeringsactiviteiten Regio Deals worden gedaan bij VRO.

Artikel 20 - Publicatie

1. Deze Regio Deal zal net als andere Regio Deals openbaar worden gemaakt door publicatie in de Staatscourant, waardoor anderen kennis kunnen nemen van de Regio Deals.
2. VRO rapporteert over de Regio Portefeuille, alsmede de hieruit voortvloeiende Regio Deals naar de Tweede Kamer van de Staten-Generaal.